

Biblioteks*blad*et

Sommarläsning

KULTURRÅDETS NYE CHEF:
Svetsaren som blev generaldirektör

DEBATT OCH KOMMENTAR:
”Låna böcker – en lysande affärsidé”

DANSK BIBLIOTEKSPOLITIK:
Avgörande för bibliotekens utveckling

2.0-FÖRESPRÅKARE:
Intervju med John Blyberg

- 3** Svetsaren som blev generaldirektör. Åsa Ekström
- 6** Rum för barns nya polare. Åsa Ekström
- 7** Sammanslagningen av KB och SLBA: En återgång till gammal ordning. MarieLouise Samuelsson
- 9** BTJ-aktier sålda. Åsa Ekström
- 9** Bakgrund BTJ: Över 70 års ägande är till ända. Henriette Zorn
- 11** Dansk bibliotekspolitik ger framtidstro. Johan Erichs
- 16** På bred front för läslust. Maria Sehlin
- 17** Så arbetar de med läsprojektet i Malmö. Maria Sehlin
- 19** Vidgade vyer i Luleå. Åsa Ekström
- 20** Hur var Biblioteksdagarna i Luleå? Åsa Ekström
- 21** Biblioteken ska vara trend-sättare. Åsa Ekström
- 22** John Blyberg: "De traditionella bibliotekssystemen är en snara runt halsen". Lars Iselid
- 26** Den smala litteraturen. Kristian Fredén
- 28** Bibliotekarien – en ulv i fårakläder. Ulrika Eriksson
- 30** Tio lånekort för mycket. Anders Björnsson
- 31** Musik på folkbiblioteket – en liten historik. Ulf Moberg

Avdelningar

- 13** Debatt och kommentar
- 32** Utblick
- 34** Recensioner
- 36** Inblick
- 41** Besserwisser
- 42** Föreningsnytt
- 46** Kalendarium

NÅGONTING HAR hänt. En liten förening fick man redan tidigt i våras när representanter för Kulturutredningen i olika sammanhang pratade om bibliotekens betydelse och detta trots att biblioteken inte ligger inom ramen för utredningens mandat. När moderaterna på senvåren presenterade sitt kulturpolitiska program Kulturen 3.0 kunde man notera att den tvetydiga passusen från föregående program, Kulturen 2.0, angående boklån och avgifter, var borta. Istället slås det nu fast: "Boklån ska vara avgiftsfria". För alla – inte bara för barn och ungdomar. Punkt. Man öppnar i det nya programmet också för ett visst statligt ansvar för bibliotekspolitiken i stort. Man betonar vidare skolbibliotekens viktiga roll och – vilket är nytt – att friskolorna har samma ansvar som de kommunala skolorna när det gäller att trygga elevernas tillgång till bibliotek. Överhuvudtaget är avsnittet som berör moderaternas syn på biblioteken långt mer utarbetat och underbyggt än motsvarande avsnitt i det förra kulturpolitiska programmet. Man visar att man satt sig in i frågorna, och åtminstone delvis tagit intryck av argument.

Ja, någonting har ju hänt när Sveriges Radios kulturredaktion beslutar sig för att ägna nästan en vecka (vecka 20), väl tajmat med Biblioteksdagarna i Luleå, åt att på olika sätt belysa bibliotekens roll och uppgifter.

SR:s kulturredaktion öppnade med en intervju med kulturministern som nu inte ställde sig helt negativ till en nationell bibliotekspolitik och som därtill betonade vikten av att kommunerna följer lagen och upprättar biblioteksplaner. Också hon har läst, lärt och tagit intryck, vilket är mer än vad man kan säga om hennes företrädare som inte fick något vettigt sagt om bibliotek under en hel mandatperiod.

Det som har hänt är att Svensk Biblioteksförnings intensiva opinionsarbete börjar ge resultat. Än har visserligen inget påtagligt och konkret skett men biblioteksfrågorna diskuteras i offentligheten, och detta inte bara i termer av vikande siffror i statistiken som blir till snabba, småbraskande men intetsägande nyhetsklipp som dess mera inte följs upp. SR:s bibliotekssatsning på försommaren gav prov på att det finns ett intresse för att analysera och diskutera verkligheten bakom de dystra siffrorna. Det som händer i tex Täbyland visar att biblioteken kanske behöver en djupare omtanke som sträcker sig bortom det som är självklarhetens privilegium – och förbannelse.

*

Sommaren står för dörren och vi på redaktionen hoppas att läsningen i detta nummer räcker länge. Det är som vanligt en salig blandning av högt och lågt, långt och kort. Barbro Borg, chef på Solna stadsbibliotek, har t ex skrivit ett intressant inlägg om utmanarrätten, vi har en intervju med John Blyberg, artiklar om ett prisbelönat läsprogram i Malmö, en text om sammanslagningen av KB och SLBA och lite mer udda material som kan roa och tjäna som sommarläsning.

Trevlig sommar och väl mött i höst!

HENRIETTE ZORN

Postadress

Box 70380
107 24 Stockholm

Besöksadress

World Trade Center, D5, Klarabergs-
viadukten 70 eller Kungsbron 1,
Stockholm
Tel. 08-545 132 30
BBL Tel. 08-545 132 40
Fax 08-545 132 31

Svensk Biblioteksförnings hemsida

<http://www.biblioteksforeningen.org>

Prenumeration på BBL

För medlemmar i föreningen ingår BBL i medlemsavgiften, 350:– för enskild medlem (heltidsstuderande och pensionärer 175:–). Övriga betalar 500:– (Sverige), utanför Sverige, 600:–

Ansvarig utgivare**Chefredaktör**

Henriette Zorn tel. 08-545 132 41
hz@bbl.biblioteksforeningen.org

I redaktionen

Åsa Ekström 08-545 132 43
asa@bbl.biblioteksforeningen.org

Recensionsansvarig

Johannes Rudberg
johannes.rudberg@kb.se

Grafisk form: Paolo Sangregorio**Omslag:** Paolo Sangregorio

Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera manus. För obeställt material ansvaras ej.

Annonser

Bo Eriksson
Knut Wallenbergs väg 35
133 34 Saltsjöbaden
tel. 08-717 43 57 eller 070-714 90 55
bo.erikssonmedia@telia.com
Moms/annonsskatt utgår ej!

Tryck

Norra Skåne Offset, Hässleholm
ISSN: 0006-1867

Svensk Biblioteksförning är en ideell förening med uppgift att främja svensk biblioteksväsen.

Biblioteksbladet speglar föreningens verksamhet, åsikter och ställningstagande men har också till uppgift att väcka egen debatt genom att ge utrymme åt andra åsiktsyttringar.

Tidningen har en fri och självständig roll och bedrivs med tryckfrihetsförordningen som grund.

Denna tidning gick i tryck den 3 juni.

Den här tidskriften är TS-kontrollerad.

Svetsaren som blev generaldirektör

Kulturrådets nya generaldirektör räds inte vilda diskussioner. Desto mer fruktar han tyst likgiltighet. Den kontroversiella utnämningen av Johan Stäel von Holstein till ledamot i Kulturrådets styrelse och diskussionerna kring tidskriftsstödet och Mana avskräcker inte.

DET ÄR glädjande att både politiker och deras tankemedjor i större utsträckning för upp kulturen på den politiska dagordningen. Samtidigt etsar sig känslan sig fast: det alla egentligen vill är att kulturen ska bära sig själv, möjligen med viss hjälp från Svenska Spel och Allmänna arvsfonden. Nyckelorden är i alla fall sponsring och samarbete. I Sverige har Statens kulturråd sedan 1960-talet och på regeringens uppdrag drivit kulturfrågor. I praktiken pytsar man ut stöd och bidrag för miljarder. Dessutom ska man ge regeringen underlag för kulturpolitiska beslut genom att utvärdera de statliga insatserna på kulturområdet och informera om kultur och kulturpolitik. Sedan årsskiftet heter den nye generaldirektören Kennet Johansson och han är fullvärdig styrelseledamot. Styrelsen består i övrigt av landshövding Mats Svegfors (ordförande), projektledare Alejandra Fuentes, entreprenören Johan Stäel von Holstein, vd Sture Carlsson, kulturskribenten Ljiljana Dufgran, konstnären Marianne Lindberg De Geer, professor Karin Helander samt Mats Wallenius som är generalsekreterare för Föreningen Norden. Den nuvarande regeringen har infört avregleringar som innebär att detaljstyrningen minskat samtidigt som handlingsansvaret ökat för Statens kulturråd. På plan 6 i Filmhuset på Gärdet i Stockholm sitter sedan drygt ett år tillbaka Kulturrådets personal samlade. Vit, avskalad, modern design dominerar arbetsplatsen. Enligt bibliotekshandläggare Mats Hansson trivs de flesta i det öppna kontorslandskapet.

– Det var charmigt i den gamla längan på Skeppsholmen, men här har vi det mer fräscht och funktionellt. Flytten har varit bra, konstaterar han.

FOTO: PETTER KARLBENG

– Den gamla myten att kulturvärlden består av flummisar som inte kan hålla budget och deadline stämmer inte. Tvärtom, säger Kennet Johansson.

Har personalen behov av att tala mer enskilt och ostört får man använda sig av något av de sex små modulrummen. Faktum är att det bara är avdelningschef Benny Marcel och generaldirektören som har egna rum med glasväggar. Och det är i Kennet Johanssons rum vi slår oss ned efter att ha hämtat kaffe från automaten. Mats Hansson sitter med under samtalet.

– Eftersom jag inte behärskar alla biblioteksfrågor har jag hjälp av Mats Hansson som kan desto mer, säger Kennet Johansson.

Kennet Johansson tillträdde formellt som generaldirektör vid årsskiftet men i praktiken har han haft en slags inskolningsperiod efter-

som han blev styrelsens ordförande redan sommaren 2007.

Vem är då Kennet Johansson? Han föddes i Hörby i Skåne för 54 år sedan.

– Skolbiblioteket var det som betydde mest rent kulturmässigt för mig som barn. Jag minns att vi fick låna hem endast en bok över helgen. Kanske för att vi inte skulle läsa så mycket. Men jag fick dispens, jag fick låna tre böcker, berättar han.

Kanske för att skolan inte var någon höjdare för honom, som han själv uttrycker det. Efter skolan började han jobba som svetsare och inredningssnickare. En bakgrund som blir allt ovanligare i dagens samhälle.

– I dag finns inte utrymme för unga skoltrötta att ta en välbehövlig vila från studier för att sedan kunna komma tillbaka desto kraftfullare. Det är lite synd om de unga.

Efter en tids arbete utbildade Kennet Johansson sig till biolog med inriktning på kulturlandskap. Han har därefter arbetat som intendent på Kristianstads läns museum, som förvaltningschef på Vänermuseet i Lidköping, som chef för Malmö Museer och som kulturchef i Göteborgs stad.

Kennet Johansson är en mycket upptagen generaldirektör. Det var inte helt enkelt att boka tid med honom. Och de flesta av mina frågor har han fått i förväg via mejl. Jobbet som generaldirektör är ett tidsbestämt uppdrag i sex år men han kan få sluta i förtid om inte planerna går som de ska. Å andra sidan har Kennet Johansson rykte om sig att genomföra det som beslutats och dessutom hålla tidsplanen. Han är en man som vill flytta fram positionerna. I Göteborg var han med om att genomföra en HBT-festival (homo, bi och transsexuell). Detta i en stad som leder brottsstatistiken vad gäller så kallade hatbrott. Som museichef i Skåne har han även lett arbetet med utställningar om Skånes mörkbruna, dvs nazistiska, förflutna och en utställning om länets romer. Vad hoppas då Kennet Johansson att han ska tillföra Kulturrådet?

– Förnyelse. Den processen behöver inte innebära att nya saker ska skapas, utan det viktiga är att man förändrar. Verksamhet måste ständigt förändras, annars dör den. Det gäller att följa med i tiden, konstaterar han.

Kennet Johansson vill ha snabbare processer och mer kommunikation. Han vill att Kulturrådet ska bli bättre på omvärldsanalys och på att mäta effekter.

– Det är en massa ord, men det gäller att inse att man är en del i samhällsutvecklingen. Genom mångfaldsfrågor, mötesplatser och plattformar ska Kulturrådet vara med och stärka ett betraktelsesätt där man diskuterar hur framtidens samhälle ska se ut.

Han vill också att Kulturrådet ska bli tydligare gentemot bidragstagare och samarbetspartners. Regeringen har efterlyst fler samarbeten mellan kultur och näringsliv. Kulturrådet har tillsammans med bland annat Nutek, Riksarkivet och Riksantikvarieämbetet tittat närmare på hur det kan ske.

– Vi kan konstatera att båda sidor måste utbildas för att lära sig att se hur det verkligen ser ut. Den gamla myten att kulturvärlden består av flummisar som inte kan hålla budget och deadline stämmer inte. Tvärtom. Det finns nog inte några effektivare, mer tidsbundna och mer ekonomiskt kontrollerade

än dem i kulturvärlden. De är fullt medvetna om att problemen blir enorma om ridån inte går upp i tid. Däremot kanske man oftare borde ifrågasätta exempelvis byggbranschens ständiga oförmåga att hålla byggplaner, säger han.

Han nämner Kulturkalaset i Göteborg som ett bra samarbete där näringslivet delfinansierade evenemanget. Den myndighet han nu basar för arbetar under ett regleringsbrev som i praktiken blir allt mer avreglerat. Men han föredrar att ha det så.

– Vi utsätts för mer kritik ju mindre reglerade förslag som finns. Men jag tror att det är bra att verkligen väga det vi gör och stå för våra egna beslut.

Dialogen mellan stat och kommun måste förfinas, menar Kennet Johansson. Staten ska inte alltid diktera villkoren i stora starka län som till exempel Västra Götaland. Stora regioner ser inte alltid på staten som Storebror och det är viktigt att de nationella myndigheterna förstår det.

– Göteborg jämför sig till exempel mer med andra starka områden i södra och i västra Sverige än med Stockholm. Starka områden jämför sig ofta med liknande områden över gränserna.

Här avbryts vi när Kennet Johanssons sekreterare kommer in och meddelar att "eftersom intervjun blivit längre än en halvtimme så måste han komma och representera genom att skaka hand med viktiga besökare från Skansen". Under de fem minuter han utövar officiell representation talar jag med Mats Hansson, som ansvarar för de nationella och regionala frågorna samt utvecklingsbidragen för biblioteken. Tidigare var Helena Kettner Rudberg ansvarig för biblioteksfrågorna på Kulturrådet. När hon slutade utlyste man hennes tjänst i höstas för att kort därefter dra in tjänsten helt och hållet. Istället är det Mats Hansson och Cay Corneliusson som delar på biblioteksfrågorna. "Det är bara och gilla läget", som Mats Hansson uttrycker det.

– Vi klarar av arbetsuppgifterna eftersom vi har omfördelat och jobbar på ett annat sätt, bland annat i större grupper. Själv har jag t ex inte längre ansvaret för biblioteksstatistiken.

När det gäller biblioteken konstaterar Mats Hansson att det ger effekt att uppmuntra initiativ som läsfrämjande utvecklingsprojekt och vuxnas lärande.

Biblioteken blir synligare i lärsamverkan eftersom man då är i ett sammanhang.

– Utbildning är högprioriterat ute i kommunerna idag, medan rena kulturfrågor har lägre status. Så länge vi kan åka snålskjuts på utbildning så är väl det bra, menar han.

Det är mer ovisst vad som händer med fi-

nansiering av olika projekt i framtiden då till exempel en av de stora finansiärerna, stiftelsen Framtidens kultur, läggs ned. Men innan vi hinner gå närmare in på det är generaldirektören tillbaka. Hur ser då han på bibliotekspolitikerna?

– Biblioteken är en grundsten i demokratin som säkrar tillgång till information. Men det sker saker med medierna som innebär att bibliotekets roll som en plats där man lånar en bok kommer att minska, en plats där antalet läsplatser kommer att bli färre. Däremot kommer det att hända andra saker på biblioteket kopplat till den nya tekniken, tror han.

När det gäller bibliotekslagen är han övertygad om att den är viktig för tillgängligheten och att den konkret lyft frågan om biblioteksplaner, men också att lagen måste ses över och utvärderas.

– Det är positivt med en sådan utvärdering men sedan har vi även en del mål och ansvarsfrågor på central nivå som behöver klargöras. Rollerna måste bli tydligare för exempelvis KB och länsbiblioteken.

En nationell biblioteksplan – den fråga som Svensk Biblioteksförning driver så hårt – är han positiv till. Även Kulturrådet jobbar för det, menar han. När det gäller den stora Kulturutredningen som regeringen tillsatt har han inga större farhågor för Kulturrådets del. I skrivande stund har inget läckt ut trots att tusen personer har intervjuats.

– Det värsta vore väl om inget händer, vilket inte är helt ovanligt när det gäller utredningar. Ännu en produkt att stuva in i bokhyllan vore trist, konstaterar Kennet Johansson som nu genom sina allt kortare svar signalerar att intervjun är över.

– Kultur är som bäst när den berör och tar upp de viktiga värdegrundsfrågorna, de existentiella frågorna. Senast jag blev starkt berörd av kultur var nog av någon film jag sett.

I övrigt läser Kennet Johansson mycket, bland annat de klassiska arbetarförfattarna. Naturligtvis är den enda författare han vill nämna vid namn årets ALMA-pristagare, Sonja Hartnett. Teaterbesök försöker han även hinna med. Tv är däremot inget han prioriterar.

– Jag har tv i Stockholm men inte i Skåne där jag är skriven. Tv tar tid. Det är inte meningsfullt.

När han tittar på tv blir det mest Kunskapskanalen eftersom den ger lite allmänbildning.

Det låter nyttoinriktat. Vad är det för fel på melodifestivalen?

– Ja, visst kan man se på det. Men jag behöver ju inte tycka att det är bra.

ÅSA EKSTRÖM

450 000 elever i Sverige saknar ett skolbibliotek. Skolbibliotek.nu skapar förutsättningar för ett väl fungerande skolbibliotek.*

**Enligt Library Lovers*

Skolbibliotek.nu – leasing för läsning

Skolbibliotek.nu ger dig ett fullskaligt bibliotekssystem till en mycket låg månadskostnad. Det spelar ingen roll om ditt bibliotek räknar antalet exemplar i tiotusentals eller om de rymms i en ensam liten bokhylla i ett lärarrum. Med Skolbibliotek.nu får du ett modernt bibliotekssystem som lägger grunden för lärande, läsupplevelser och livslång läslust.

I Skolbibliotek.nu finns alla rutiner som ett skolbibliotek behöver. Där finns till exempel all lånehantering, funktioner för webbsökning, möjligheter att lämna kommentarer, sätta betyg och abonnera på nyhetslistor via RSS-teknik med mera. Även utlåning av läromedel kan hanteras med Skolbibliotek.nu.

Installation, drift, fria programuppdateringar och support ingår i månadsavgiften. Systemet är mycket användarvänligt och kräver minimal datorvana. För att utnyttja funktionerna så effektivt som möjligt erbjuder vi korta utbildningar på plats hos er eller på webben.

Läs mer på www.skolbibliotek.nu!

skolbibliotek.nu

Bibliotekscentrum Sverige AB • Reveljgränd 7 • 352 36 Växjö • Tel 0470-53 25 30

Rum för barns nya polare

KLÄDKEDJAN POLARN O PYRET sponsrar Rum för barn med en miljon kronor. Samarbetet sträcker sig tre år framåt och gäller bland annat utställningar och mer övergripande projekt med aktiviteter i Rum för Barn och Kulturhuset

Samarbetet grundar sig i en gemensam syn på barn och deras behov. Målsättningen kan sammanfattas i FN:s Barnkonventions Artikel 31: Barn har rätt till lek, vila och fritid. Samarbetet känns bra eftersom partnern har flera beröringspunkter med våra egna, menar Katti Hoflin, Rum för Barns chef.

– Vi talar samma språk helt enkelt. Jag associerar PoP med kvalitetsmedvetenhet. De arbetar med design och form samtidigt som de har lite ekotänk eftersom kläderna är

funktionella och slitstarka. PoP har även genusperspektiv när de skapar kläder för barn.

Rum för barn har tidigare sponsrats med tre miljoner av varuhuskedjan Åhléns. Pengarna gick till ombyggnaden av det populära barnbiblioteket. Som chef för en verksamhet som är politiskt styrd så är det bara att arbeta efter de förutsättningar som ges, menar Katti Hoflin.

– I dag förs en borgerlig kulturpolitik som vill att vi ska ha dessa samarbeten. Jag vet att vi jämfört med många andra har lättare att få till sådana samarbeten genom våra gynnsamma förutsättningar, både vad gäller antal besökare och själva läget i huvudstaden. Men hur många är villiga att sponsra den lokala blåsorkestern? Den diskussionen måste vi ta.

– Grunden står vi skattebetalare för. Samtidigt vill vi kunna ge barnen kultur i världsklass. Då är det viktigt att kulturen är gratis eller kostar så lite som möjligt för att alla barn ska få tillgång till den. Det är en viktig demokratifråga. Kultur ska inte bli en klassfråga.

Katti Hoflin vill att Rum för Barn lyfter fram barnets roll och frågor i samhället och skapar förutsättningar för deras eget skapande. Bland annat kommer samarbetet med PoP att resultera i en dag för barnen, berättar Katti Hoflin. Rent konkret innebär det att den 15 november kommer allt som sker i Kulturhuset att genomsyras av ett barnperspektiv och följas upp med seminarier veckan därpå.

ÅE

**”Jag är ganska nöjd med mig själv...
Vem kan hålla så många bollar i
luften samtidigt som jag?”**

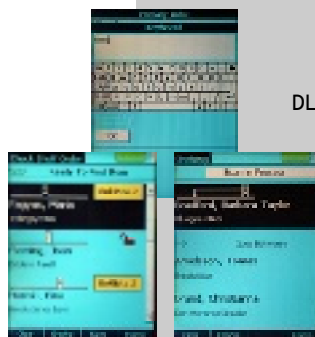
DLA (Digital Library Assistant)

RFID
- produkter från 3M!

DLA (Digital Library Assistant) från 3M har 7 grundfunktioner som kan väljas i huvudmenyn, och den kan göra många saker samtidigt. Man kan hyllsortera samtidigt som man kontrollerar larmstatus på RFID-taggar, inventerar, gallrar, hittar försvunnet material, tar ut böcker till bokbuss eller till ett visst projekt för att nämna några exempel...

Utrustning för bibliotek

Strekkodsutrustning
Kvittoskrivare
Kvittorullar
Strekkodsläsare med/utan larm
Strekkodsetiketter med/utan larm
Lånekort
Scanners för inbyggnad
Självtjäningsautomater
Kundanpassade möbler
RFID-taggar
Arbetsstationer
Larmbågar
DLA (Digital Library Assistant)

Exempel på hur gränssnittet ser ut på DLA vid arbete med bland annat hyllsortering, av och på-larmning, och söka försvunna media.

PHF System AB, Sjövägen 8
746 31 Bålsta, Tel 0171-46 94 20
www.phf.se

Över 700 bibliotek globalt har nu installerat 3M:s RFID produkter. 20 000 bibliotek i Europa har produkter från 3M:s sortiment. PHF System AB har i sin tur levererat strekkodsutrustning till bibliotek i 26 år! Tillsammans har vi en gedigen erfarenhet av biblioteksprodukter!

PHF

3M Library Systems

Sammanläggningen av KB och SLBA:

En återgång till gammal ordning

Statens ljud- och bildarkiv och Kungl. biblioteket blir från och med årsskiftet en myndighet. En både väntad och efterlyst sammanslagning som båda myndigheter säger sig vara nöjda med. Den nya myndigheten får dock börja sitt gemensamma arbete utan en reviderad pliktleveranslagstiftning.

FOTO: ULF LUNDIN / KB

NÄR STATENS ljud- och bildarkiv, SLBA, från och med årsskiftet slås samman med KB är det, till en del, en återgång till en gammal ordning. 1958 inrättades nämligen, på initiativ av dåvarande riksbibliotekarien Uno Willers, det så kallade Nationalfonoteket, ett ljudarkiv som en ny och modernitetsstämplad avdelning inom KB. 1979 införlivades Nationalfonoteket med dåvarande Arkivet för ljud och bild, senare SLBA.

Det som händer 1 januari 2009 är vidare, organisatoriskt sett, en ovanligt rask sammanslagning av myndigheter. 16 april tog Utbildningsdepartementet beslutet och från

och med 1 januari är det KB som gäller, med riksbibliotekarie Gunnar Sahlin som myndighetschef.

Förklaringen till snabbheten i sammanslagningsprocessen kan sägas ha sin förklaring i att Sven Allerstrand vid årsskiftet avgår med pension som chef för SLBA. Det beslutsansvariga Utbildningsdepartementet anför inte det som skäl för samgåendet, men det är knappast någon djärv gissning att man föredrog att slippa rekrytera en ny SLBA- vd, när denna enbart skulle ha blivit chef för en kortare tid.

Ett annat tänkbart skäl till den korta tiden mellan beslut och verkställande är att

sammanslagningen varit både väntad och efterlyst, från de bägge myndigheterna. Och när utbildningsdepartementet den 16 april offentliggjorde beslutet fastslogs också att ”de båda myndigheterna är positiva till ett samgående”.

Pelle Snickars, forskningschef vid SLBA, säger att han först var tveksam till att SLBA skulle gå upp i KB, men att han nu har ändrat uppfattning:

– Jag var tveksam på grund av att det i viss utsträckning handlar om att förena vad man kan kalla högkultur och lågkultur, August Strindberg med våra arkiv som innehåller sådant som Robert Aschbergs program i TV 3.

STATENS LJUD- OCH BILDARKIV

Å andra sidan samlar ju KB in tidningar som inte kan klassas som högkultur och ja, jag tror att det här kan bli riktigt bra.

KB har under senare år genomgått en rad omorganisationer, men Gunnar Sahlin tycker inte att det finns skäl att tro att det blir pro-

blematiskt med en till för att införliva SLBA. Jämfört med andra omorganisationer tror han inte heller att det blir någon särskilt dramatiskt omställning. I ett första skede blir det administration och ekonomi som ska koordineras. Sammanslagningen är dock inte lika med flytt, SLBA sitter med ett hyreskontrakt som går ut först 2011 och förblir tills dess, när det gäller lokaler, ett slags KB-filial.

– Visst är det kort tid mellan beslut och sammanslagning, men det kom knappt som någon blixtn från en klar himmel, vi har haft en dialog med departementet och mellan myndigheterna, det har länge funnits en stark önskan om sammanslagning hos de bägge myndigheterna, så vi var väldigt förberedda mentalt, säger Gunnar Sahlin.

– Det är härligt att samgåendet upplevs som något positivt i båda organisationerna, sedan är det förstås alltid en utmaning att förena olika företagskulturer, att se till att ett samgående sker så smidigt som möjligt, man får arbeta med gemensamma mål och värderingar, men det är vi vana vid.

Ett annat skäl för sammanslagningen är att det kommer att kräva, som Sahlin uttrycker det, ”väldigt mycket pengar” för att fortsätta att ta hand om det ständigt växande material som hittills samlats in av respektive SLBA och KB. Tanken är givetvis att slippa göra kostsamma investeringar på två ställen.

– Våra medier blir allt svårare att hålla skilda från varandra nu när webbpubliceringarna innebär att definitionen av vad som är en tidning helt har förändrats. Ingen kan sitta still i den båten!

Möjligen kan man säga att politikerna, om inte sitter stilla, så avancerar aningen långsamt. Centralt för den utvidgade myndigheten blir innehållet i den nya pliktleveranslagstiftningen, där proposition nu väntas till våren 2009. På departementet råder ungefär samma läge som när BBL i nummer 8/2007 skrev om väntan på ny eller rättare sagt reviderad pliktlagstiftning. Då var kanslirådet Maria Ljungkvist ansvarig för frågan. Nu, under hennes föräldraledighet är det Goran Bogdanovic. Hans beskrivning av läget är ungefär densamma som Maria Ljungkvist gav. Han försäkrar att frågan är prioriterad, samtidigt som det inte finns resurser för någon att arbeta på heltid med detta. Och vidare att en av de stora utmaningarna fortfarande är att skapa en pliktleveranslag som inte kolliderar med upphovsrättslagstiftningen och personuppgiftslagen.

– Det är en sak att samla in, en annan hur det insamlade materialet får användas, säger Goran Bogdanovic som, för de som otåligt väntar på revideringen, gärna vill betona att en proposition är planerad *tidig* vår, vilket kan innebära ett riksdagsbeslut före halvårsskiftet 2009.

Hursomhelst och oavsett om det ska skylas på långsam departementshantering eller med hastig sammanslagning, så måste alltså KB och före detta SLBA starta sitt gemensamma arbete utan den länge efterlysta och efterlängtnade revideringen av pliktleveranslagen.

MARIELOUISE SAMUELSSON

Sitter du på en skatt?

DEVO har befriat en hel hög kulturskatter ur folkbibliotek och kungliga samlingar.

En av dessa är Umeå Universitetsbiblioteks RARA böcker – <http://rara.ub.umu.se>. Ring 054 22 14 55, så berättar vi mer om hur vi gör dina skatter tillgängliga för folket.

Segla in på www.devo.se
Skepp å-hoj!

BTJ-aktierna sålda

30 miljoner kronor får Svensk Biblioteksforening när man säljer sitt resterande aktieinnehav i BTJ. Men det kan bli mer klirr i kassan.

SVENSK Biblioteksforenings styrelse informerade vid årsmötet 2007 att man hade för avsikt att avveckla foreningens kvarvarande aktieinnehav i BTJ. Totalt rör det sig om en ägarandel på 9,64 procent. Orsaken till försäljningen är att Svensk Biblioteksforening vill undvika en eventuell intressekonflikt i rollerna som ideell forening och som ägare i ett kommersiellt företag. Enligt en överenskommelse med BTJ:s huvudägare investmentbolaget Ratos och riskkapitalbolaget Litorina förvärvar bolagen Svensk Biblioteksforenings aktieinnehav i BTJ för 30 miljoner kronor. Därmed avvecklas Svensk Biblioteksforeningens ägande i BTJ för gott. Enligt Britta Lejon, Svensk Biblioteksforenings styrelseordförande, är styrelsen glad att BTJ-affären nu är avslutad. Ägarrollen har krävt både tid och engagemang, nu kan styrelsen fokusera på andra viktiga frågor för foreningen. Och försäljningen kan komma att ge mer pengar – i alla fall om affärerna går bra för BTJ.

– Om Ratos/Litorina vid en vidare försäljning av BTJ-aktierna får så bra betalt att värdet av foreningens aktier skulle överskrida de 30 miljoner vi enats om så har foreningen möjlighet att få tilläggsköpeskillingen, säger Britta Lejon.

Hur ser man från BTJ-håll på att Svensk Biblioteksforening nu avvecklat sitt ägande?

– Affären kommer inte att påverka våra kunder och vår verksamhet. Vi har haft en nära relation till foreningen under mycket lång tid och båda parter är måna om att den goda relationen även framöver fortsätter i samma anda, säger Stephan Ekström, tf vd för BTJ i ett pressmeddelande.

Bakgrund BTJ:

Över 70 års ägande är till ända

EMBRYOT TILL dagens BTJ, Bibliotekens Försäljningscentral, grundades 1936, av Sveriges Allmänna Biblioteksforening (SAB). Bibliotekens Försäljningscentral var en forening och den bildades för att "till såväl stora som små bibliotek tillhandahålla ändamålsenligt biblioteksmaterial av olika slag". Avsikten var "att åstadkomma en av praktiska och ekonomiska skäl betingad standardisering av journaler, kort av olika typer mm, samt för att genom samverkan mellan de olika biblioteken söka i mesta möjliga mån nedbringa kostnaderna för nödvändig driftmateriel" (Biblioteksbladet nr 1/1936).

1951 beslutade SAB:s styrelse att inrätta Bibliotekstjänst. Det blev en ekonomisk forening ("den enda form under vilken en ekonomisk forening kan driva affärsverksamhet") där SAB ägde alla andelar. Man betonade att det inte skulle handla om något "privatgescäft" för foreningen utan att verksamheten uteslutande skulle ta sikte på att "hjälpa biblioteken med olika slag av material under beräkning endast av så pass mycket vinst, att företaget kan organiskt utvecklas och att moderforeningen (SAB) förblir ekonomiskt självständig och därmed åt alla håll oberoende" (Biblioteksbladet nr 1/1951). Beträffande Bibliotekens Försäljningscentral överfördes dess tillgångar, skulder och personal till Bibliotekstjänst. 1 juli 1951 utvidgades SAB:s expedition i Lund för att även rymma Bibliotekstjänst.

I och med att tjänsterna utvecklades gick affärerna allt bättre och 1960 ombildades BTJ från ekonomisk forening till ett aktiebolag. Bokurval, katalogisering och klassifikation, framställning av tryckta katalogkort och inbindning i biblioteksband – BTJ AB:s verksamhet växte och så småningom utvecklade man också en egen reklamavdelning med uppgift att förse biblioteken med affischer och skrifter att dela ut till besökarna.

Under 1960-talet expanderade företaget starkt. En notering i BBL nr 7/1968 gör gällande att man 1967 hade 126 anställda och att

omsättningen låg på 13,7 miljoner kronor – en fördubbling på fyra år. Vid den tiden var företags produktion organiserad på fyra sektioner, varav den sk Sambindningen var en viktig del. Av den totala försäljningen svarade sambindningssektionen jämte inrednings- och materialsektionen för 38 procent vardera, publikationsenheten svarade för 18 procent och katalogsektionen för sex procent.

I slutet av 1960-talet var det också dags att introducera den nya datatekniken på biblioteksområdet. BTJ avsatte pengar för att utveckla det som skulle komma att bli BUMS – det datoriserade utlåningssystemet som snabbt fick konkurrens av andra system. Databasen BURK, den tidigare nämnda Sambindningen och Artikelsök är andra delar i BTJ:s verksamhet som har haft stor betydelse för bibliotekens starka utveckling från mitten av 1950-talet och framåt.

Foreningens besvärliga dubbelroll har varit föremål för diskussion i decennier. Företagets krav på lönsamhet kolliderade med kundernas krav på god service.

Jan Ristarp och Lars G Andersson redogör bl a för problematiken i boken *Mitt i byn*:

"SAB (Sveriges Allmänna Biblioteksforening, reds anm) hade i ett sammanhang en besvärlig dubbelroll: man var tillsammans med Svenska kommunförbundet, ägare till företaget Bibliotekstjänst AB. Som ägare till företaget var man angelägen om att det skulle gå runt ekonomiskt – något som inte var helt lätt mot bakgrund av det smala marknadssegmentet. Samtidigt var foreningen som företrädare till biblioteken intresserad av att BTJ tillhandahöll alla de hjälpmedel som biblioteken ansåg sig behöva för att be-

Digital BiblioteksGUIDE

WAGNER

www.wagnerform.se

ÅE

EBSCO tillhandahåller Open Access-portal för utvecklingsländer

Open Science Directory är en portal med tillgång till 20 000 vetenskapliga Open Access tidskrifter. Portalen som baseras på tjänsten EBSCO A-to-Z® har utvecklats i samarbete med EBSCO och Hasselt universitet i Belgien för universitet och forskningsinstitut i utvecklingsländer och är tillgänglig för alla!

Portalen innehåller Open Access-samlingar och tidskrifter som är delar av specifika samlingar såsom Hinari (inklusive DOAJ), Agora och OARE. Andra samlingar som kommer att läggas till inom kort är INASP-PERI, eIFL och eJDS.

För mer information, se: www.opensciencedirectory.org

EBSCO
INFORMATION SERVICES

Elektroniska &
tryckta tidskrifter

Hantering & tillgång av e-resurser

Referens- & fulltextdatabaser

E-böcker

driva sitt arbete så rationellt som möjligt. Dessa hjälpmedel skulle dessutom vara så billiga som möjligt. Det var en balansgång som i många år ledde till att företaget nätt och jämnt höll näsan över vattnet.”

I Ristarps och Anderssons förnämliga bok kan man också läsa att SAB:s styrelse redan på 1980-talet umgicks med planerna på att sälja sitt aktieinnehav i företaget. Det lär dock ha stoppats på ett årsmöte. I slutet av 1990-talet minskade dock föreningens ägande i BTJ när man sålde nästan halva företaget till KF Media. Vid den tiden köpte också BTJ på sig olycksbarnet Seelig & Co i vilket man investerade 40 miljoner kronor.

År 2000 gick Sveriges Allmänna Biblioteksförening samman med Svenska Bibliotekariesamfundet och bildade Svensk Biblioteksförening. 2003 var tiden mogen för en försäljning av majoriteten av aktierna av BTJ. Alla minns det maratonlånga årsmöte som hade att besluta om procedurerna kring försäljningen. Det handlade om att stryka en paragraf ur föreningens stadgar för att föreningen skulle kunna fullfölja försäljningen av BTJ-aktierna till riskkapitalbolaget Litorina. Årsmötet beslutade med 2/3-dels majoritet att bifalla styrelsens förslag. Ur affären gick föreningen 239 miljoner kronor rikare. 2005 sålde man av ytterligare aktier och 68 miljoner hamnade i plånboken. Kvar fanns en andel om 9,64 procent. Nu är också den såld och pengabörsen har vuxit med 30 miljoner kronor. Och åtminstone över tre decenniers diskussioner kring den ideella föreningens ägande av ett kommersiellt företag är över. BTJ byggdes av biblioteken för biblioteken – band som hållit i över sjuttio år är nu – åtminstone formellt – klippta. En separation som mot bakgrund av den långa tiden och historiken har en emotionell laddning.

HENRIETTE ZORN

Nya media och/eller böcker?

Debatten förs även
på webben!

www.biblioteksbladet.se

Dansk bibliotekspolitik ger framtidstro

I Danmark finns sedan länge en uttalad nationell bibliotekspolitik.

Företrädare för danska bibliotek menar att en tydlig politisk uppbackning är avgörande för en långsiktig och bred satsning i syfte att stärka bibliotekens roll i samhället.

ELSEBETH TANK, nyutträdad stadsbibliotekarie i Malmö och med gedigen bakgrund inom danskt biblioteksväsen, menar att den tydliga danska bibliotekspolitikerna i många delar har varit avgörande för bibliotekens utveckling.

– Den har varit ett bra stöd för biblioteksutvecklingen när det gäller genomgripande reformer som exempelvis genomförandet av en nationell biblioteksportal, bibliotek.dk som omfattar samtliga danska bibliotek. Dessutom gör en nationell politik det möjligt med resursbesparande samarbeten som gör att enskilda bibliotek kan driva spjutspets-satsningar som kan gagna hela biblioteksväsendets utveckling.

Ett annat praktiskt inslag är att biblioteksstyrelsen för ett tiotal år sedan initierade ledarutbildningar som skraddarsyts för bibliotekssektorn sedan det visade sig att de flesta chefsbibliotekarier kom från biblioteksvärlden och helt saknade ledarskapsutbildning.

– Idag är det nödvändigt med ett professionellt ledarskap som kan sätta in biblioteket i ett samhälleligt perspektiv och inte bara tänker utifrån ett biblioteksorienterat perspektiv, menar Elsebeth Tank.

Den nationella bibliotekspolitikerna har enligt henne även medverkat till att skapa tydliga strategival inom områden där biblioteken traditionellt varit defensiva.

– Det här handlar om stöd för satsning på marknadsföring för att förbättra kommunikationen och bli bättre på att exponera sig. Utredningar ges både plats och uppbackning för att ta till sig av nya rön och leda till att det skapas nya forskningsmässiga perspektiv inom vårt område. Detta är viktigt eftersom utvecklingen går fort och den miljö vi verkar i blir alltmer komplex.

I en rapport om Köpenhamns Kommuns biblioteks framtid ”Den kloge by” lyfts bland annat vikten av att förändra bibliotekens

– Biblioteken är den sista fria mötesplatsen inomhus och vi måste få låntagarna att förstå och inse att biblioteket är så mycket mera än ett ställe där det bara lånas eller hämtas böcker, säger Pernille Scholtz.

fysiska uttryck samt att utveckla biblioteksstrukturen i förhållande till stadens utveckling, fram. Dessutom understryks värdet av ökat nationellt och internationellt samarbete samt en satsning på fyra prioriterade målgrupper: barn, ungdomar, studerande och invandrare. Utvecklingen ska styras via nya digitala tjänster och utveckling av befintliga e-tjänster och ökad materialbudget för både fysiska som digitala material. Strategiska partnerskap, inte minst för att utveckla nya serviceinslag, aktiv förmedling och marknadsföring av bibliotekets erbjudande via hemsida och reklamkampanjer, ska också backa upp satsningen. Vidare föreslås biblioteken få en mer aktiv roll på litteraturscenen bland annat genom att instifta ett litteraturpris, genom att delta i litteraturkampanjer

”Biblioteken är den sista fria mötesplatsen inomhus och vi måste få låntagarna att förstå och inse att biblioteket är så mycket mera än ett ställe där det bara lånas eller hämtas böcker.”

och mässor samt att medverka till att försöka profilera Köpenhamn som ett nationellt literaturcenter.

Målet är att skapa det attraktiva framtidsbiblioteket. Ett bibliotek med både tryckta och digitala medier, men ett bibliotek med fokus på nyhetsförmedling och medieförmedling:

– Vi ska ligga långt fram när det gäller utställning och låneerbjudande av nya medier. Vi måste bli bättre på att förmedla våra erbjudande, säger Pernille Scholtz, chef för Köpenhamns Huvudbibliotek.

Även om det, enligt Pernille Scholtz, just i Köpenhamn sker en uttalad satsning på fysiskt material tror hon att rummen med traditionella boksamlingar kommer att förändras.

– Det fysiska rummet kommer i allt större utsträckning att avspejla mediaverkligheten och vara mer knutet till aktualitet och debatter. Biblioteken är den sista fria mötesplatsen inomhus och vi måste få låntagarna att förstå och inse att biblioteket är så mycket mera än ett ställe där det bara lånas eller hämtas böcker, säger Pernille Scholtz och fortsätter:

– Vi får akta oss för inte bli små isolerade

institutioner. Hela tiden måste vi göra vårt yttersta för att inte bli självupptagna och slå oss till ro utan ge den service som vår omvärld kräver.

Rapporten pekar på betydelsen av ökat internationellt samarbete.

– Mötet med andra sätt att driva bibliotek på är viktiga för att hämta inspiration.

Pernille Scholtz menar också att andra branscher och verksamheter kan tjäna som inspiration:

– Det finns många. Jag har t ex samarbetat med IKEA och med olika arkitektbyråer. Det är viktigt att hitta duktigt innovativt branschfolk för specialistsamarbeten för att hela tiden kunna ligga i framkant och på så sätt skapa ökat intresse kring biblioteket. Det är nödvändigt med många nya partnerskap: De tider när vi gjorde allt själva inom biblioteket är definitivt förbi, menar Pernille Scholtz.

JOHAN ERICHS

Frilansjournalist, Malmö

Rapporten Den Kloge by kan läsas i sin helhet på <http://www.bibliotek.kk.dk/bibliotekerne/publikationer>

film biblioteket

- En hemsida för Sveriges bibliotek!

Du har väl fått vår stora
BARNFILMSREA?

**Om inte - hör av dig så
skickar vi en till dig!**

Filmdata AB, Göteborgsvägen 19, 504 35 Borås, Tel: 033-225270 Fax: 033-444466 Mail: bibliotek@filmdata.se

Barbro Borg, Solna stadsbibliotek:

Låna böcker gratis – en lysande affärsidé?

JAG ÄR bibliotekschef i en av de kommuner som efter det senaste valet införts kutmanarrätt och har under den senaste tiden fått riklig anledning att fundera över vad detta skulle kunna innebära för biblioteksverksamheten i min kommun.

I mitten av februari kom det nämligen ett brev till Kultur- och fritidsnämnden i Solna med rubriken "Utmaning avseende Biblioteksentreprenad och utveckling". Företaget, idag under namnet Svenska Boklån AB, skriver att de är "öppna för att överta hela eller delar av verksamheten samt tillföra ytterligare attraktiva tjänster inom kulturområdet". Företagets syfte är "att med höjd servicenivå leverera tjänsten till lägre pris".

Företaget ombads att komma in med förtydligande, och en träff med Svenska Boklån har också hållits. Kultur- och fritidsnämnden i Solna förväntas ge ett svar på företagets begäran i juni månad. Sannolikt avslår kommunen denna utmaning, men lika sannolikt är att detta inte är sista gången vi stöter på fenomenet, i takt med att allt fler offentliga tjänster sköts av privata utförare.

Varför skulle då inte ett företag kunna driva ett bibliotek lika bra som kommunen? Det går ju bra med idrottsplatser, simhallar, fritidsgårdar, äldreboenden, (för)skolor och mycken annan kommunal verksamhet?

Att driva ett folkbibliotek idag är nog en mer komplicerad apparat än vad man som utomstående i allmänhet tänker sig. Här vill jag bara peka på några problemområden som aktualiserats i samband med utmaningen från Svenska Boklån – och det finns många fler!

BIBLIOTEKSLAGENS KRAV PÅ SAMVERKAN. Utmanarrätten är en del av tankegodset i diskussionen om konkurrensutsättning. Detta i sin tur syftar ju till det självklara önskemålet i alla offentliga verksamheter, att om möjligt

kunna sänka kostnaderna och samtidigt öka effektiviteten – med bibehållen kvalitet.

Men så säger lagen: "Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka" (citat från Bibliotekslagen). Konkurrens och samverkan är ofta oförenliga begrepp. Om två konkurrerande företag skall samverka så är förutsättningen att man kan skapa en "win-win" situation. Min erfarenhet säger mig att detta inte kan förutsättas när det gäller samverkan mellan bibliotek. Samverkan är en långsiktig historia och vid privat biblioteksdrift är siktet kort: vi talar om treårsavtal med eventuell förlängning om två år – och sedan en ny upphandling. En privat utförare måste ha vinst här och nu – eller hur som helst inom avtalstiden. Och samarbetet de svenska biblioteken emellan är stort. Se bara på fjärrlånen, samverkanstjänsten Fråga biblioteket, massor av studiebesök på vissa bibliotek – och aldrig hos andra, länkning till vissa biblioteks förnäma och med stor möda uppbyggda webbsidor, "gratislånen" när man bor i en kommun och semestrar eller studerar i en annan... Detta handlar om solidaritet och ett gemensamt ansvarstagande för en god biblioteksservice i hela landet och vinnare är befolkningen som helhet, inte alltid det enskilda biblioteket. Hur tänker sig ett privat företag kunna leva upp till bibliotekslagens krav på samverkan och en solidaritet som sträcker sig utanför den egna kommunens gränser och långt längre än en avtalsperiod?

AVTAL SAKNAS MED SVERIGES FÖRFATTARFÖRBUND. När jag köper en DVD-film privat betalar jag kanske 160 kr för den. När samma film köps till biblioteket kostar den 560 kr – eftersom den då köps med uthyrnings/utlåningsrättigheter. Det är ju självklart att upphovsmännen vill vara med och dela den vinst biblioteket gör vid uthyrningen, alternativt få kompensation för den minskade försälj-

ning som en gratisutlåning medför. Sveriges Författarförbunds avtal med staten om utlåning av böcker bygger på att biblioteken inte är vinstdrivna och ersättningen är beräknad därefter. Skulle ett privat vinstdrivande företag driva biblioteksverksamheten måste företaget skriva avtal om detta med Författarförbundet. Varför skulle Sveriges författare och översättare vara med och skapa en vinst åt tredje part utan att få del av denna? Ett sådant avtal saknas idag mellan Svenska Boklån AB och Sveriges Författarförbund. Hur ett sådant avtal skulle kunna se ut och vad det skulle innebära för hela affärsidén om privatdrivna bibliotek vet vi inget om.

EN ÅTERGÅNG TILL FÖRLEGAD OCH INEFFEKTIVA ARBETSSÄTT. En idé hos Svenska Boklån är att låna ut böcker via en Internetportal, där man kan lägga in sin beställning och sedan få boken skickad direkt hem, mot att man betalar fraktkostnaden – ett jättelikt Boken-kommer, helt enkelt! Däremot skulle den enskilde inte behöva betala för hantlingskostnaden på biblioteket med hänsyn till bibliotekslagens krav på fria boklån. Vad jag förstår saknar Svenska Boklån kunskap om hur långt självbetjäningen drivits på svenska folkbibliotek. Redan i slutet på 20-talet började biblioteken använda systemet med öppna hyllor, som inte bara innebar möjligheten att själv gå runt och bläddra i böckerna och få en impuls och lust att låna, utan minst lika mycket var detta en enorm rationalisering på så sätt att arbetet med att hämta fram boken övergick från personal till låntagare. Och idag får ju biblioteksanvändarna själva hålla reda både på kort och kod och sköta lån och återlämning. Boken-kommer är ju en exklusiv verksamhet eftersom den är så personalkrävande. Att i stor utsträckning gå tillbaka till ett arbetssätt vi hade före 1930 förefaller varken progressivt, rationellt eller kostnadseffektivt.

REKLAMFINANSIERING. Under rubriken ”Verksamhetsidé” står det så här i svaren från Svenska Boklån på de frågor Solna stad ställt: ”Företaget Svenska Boklån AB upphandlar, lånar ut, distribuerar (med stöd av tredje part) insamlar och lagrar böcker och bokrelaterade produkter i pappersformat, digitalt format, blindskrift (!!! min anmärkning) samt musik. Svenska Boklån nyttjar för detta en internetportal där intäkter från annonser och bokförsäljning utgör intäkter i aktiebolaget.”

Alltså en ”kommunal” webbsida som finansieras med reklam. Och som naturligtvis vänder sig till alla åldrar? I Sverige finns det idag ingen kommunal webbsida med reklamslag, som jag eller kunniga personer jag frågat, känner till. Och det finns skäl för detta. Även om ett privat företag sköter biblioteksverksamheten så är det fortfarande kommunen som ansvarar och bekostar verksamheten. Driften kan läggas ut men inte ansvaret. Tycker Svenska Boklån att det är en god idé med bibliotekswebbsidor som blar riktar sig till barn och ungdomar och innehåller reklam? Hur ser allmänheten på detta, pedagoger och föräldrar?

VINSTEN. Ett privat företag som skall driva en biblioteksverksamhet åt kommunen skall kunna skapa en vinst åt sig själv, en vinst åt kommunen och utföra verksamheten lika bra eller bättre än kommunen. Ett stort problem i den kommunala driften – som blir än tydligare i privat drift – är ju det faktum att fler kunder inte med automatik genererar mer pengar – men garanterat mer arbete, dvs ökade kostnader. Och den sista frågan ställer sig själv: ”Kom och låna böcker gratis!” – kan det verkligen vara en särskilt lysande affärsidé?

BARBRO BORG

bibliotekschef i Solna

Vad vill politikerna i kultur- och fritidsnämnden med biblioteken i Täby? Det undrar biblioteksanställda i kommunen som riktar skarp kritik mot politikerna i kultur- och fritidsnämnden.

BBL har tagit del av ett protestbrev som 25 biblioteksanställda i kommunen har skickat till Kultur- och fritidsnämndens ledamöter. ”Biblioteksfolk är som oftast av en rätt fridsam sort, bibliotekarier likväl som assistenter. Vi har tendensen att bita ihop länge, allt för länge, och uthärda mycken stollighet innan vi till slut känner att måttet är rågat. Nu ÄR måttet rågat! Och vi tar bladet från munnen, för vår egen yrkesstolthets skull, för biblioteksverksamhetens skull och inte minst för låntagarnas, dvs. de i politisk retorik så omhuldade skattebetalarnas skull. Vi väljer att göra våra röster hörda i form av detta brev eftersom den demokratiskt valda majoriteten i princip inte känner något behov av en dialog med oss”, står det bland annat i skrivelsen. Thomas Hallin, IT-ansvarig på Täby bibliotek, som författat skrivelsen menar att personalen knutit näven i fickan länge nog.

– Vi har helt enkelt fått nog av den ena stolligheten efter den andra. Vi är särskilt skeptiska till kulturnämndens ordförande Fredrik Schulte (m) som bara tycks köra sitt ”race” och har en inställning om att biblioteksverksamhet enbart kostar och är något på dekis som ingen tycks bry sig om, konstaterar han.

Brevskrivarna kritiserar de senaste årens hantering av flera olika ärenden. Beslut har helt enkelt klubbats igenom för snabbt i kulturnämnden.

– Överhuvudtaget har det saknats dialog eftersom bibliotekspersonalen inte rådfrågats. Beslutsprocessen har helt enkelt gått för fort fram, säger Thomas Hallin.

Kritiken rör besluten om att placera en bokomat intill toaletterna i Täby centrum, förbudet att låna ut DVD-film, förra årets inköpsstopp, omvandlingen från folk- till skolbibliotek av filialerna i Gribbylund och Skarpäng, införande av avgifter på lån av cd-musik och toabesök. Och nu senast – som BBL skrev om i förra numret – planeringen av Internetbaserade boklån där ett privat företag ska sköta ruljansen.

– Vi vill bli tillfrågade av politikerna, för det är vi som sitter inne med fackkunskaperna. Men i den här kommunen har det tomt hänt att bibliotekschefens namn sätts som ansvarig för projekt hon inte ens informerats om. Vad är det för demokrati, undrar Thomas Hallin.

Bibliotekspersonalen, som undertecknat skrivelsen, har träffat Fredrik Schulte och Homar Kadir, som ansvarar för kultur- och fritidsfrågorna i Täby. Ett möte som pågick i drygt en timme, enligt Thomas Hallin.

– Även de mest väna och stillsamma bibliotekarier fick lätta på trycket under mötet. Nu hoppas vi bara att vi blir lämnade i fred och att politikerna kanske kan nappa på vår idé om att satsa på ett IdeaStore-liknande bibliotek i Täby centrum. Rent ideologiskt borde det konceptet passa ordföranden i alla fall. Men vem vet? Kanske någon guldgrävarare hinner före, säger Thomas Hallin sarkastiskt.

ÅSA EKSTRÖM

”Vilket trevligt initiativ!”

Kafka

”Snygg hemsida.”

Rimbaud

”En riktigt bra grej det här!”

Goethe

DIXIKON.SE

Utvald litteratur på originalspråk

CS LIBRARY 2.0

- den tillgängliga bibliotekswebben

Riksdagen har beslutat att samhället skall vara anpassat för funktionshindrade senast år 2010. Det innebär bl.a. att bibliotekets webbplats och katalog skall uppfylla Vervas krav enligt den s.k. 24-timmarsmyndigheten. Med **CS Library 2.0** har Ditt bibliotek möjlighet att erbjuda funktionshindrade en webbplats som uppfyller dessa krav och som därmed fungerar med talsyntes och andra hjälpmedel.

På köpet kan Du erbjuda dina besökare en mötesplats på nätet. Personalen kan marknadsföra bibliotekets olika medier samtidigt som besökarna bidrar till innehållet genom att sätta betyg, skriva in egna nyckelord och egna recensioner.

Besök minabibliotek.se för att se hur en installation av CS Library kan se ut i praktiken!

Kontakta gärna Jakob Harnesk som ansvarar för Teknikhusets bibliotekssatsning.

Tel: 046-240 34 25, 0735-30 21 61. E-post: jakob.harnesk@teknikhuset.se

www.teknikhuset.se

Teknikhuset uppfinner och utvecklar programvara och lösningar med människan i centrum för att göra information och teknologi tillgänglig för alla. Produkterna utvecklas på Microsoftplattformen, men kan tack vare sin öppenhet (SOA, XML, web services, web parts, m.m.) enkelt användas tillsammans med de flesta system på marknaden. Våra kunder är kommuner, myndigheter, företag och organisationer med stora krav på säkerhet och tillgänglighet. Teknikhuset har ramavtal med Verva.

Speaking environments

AudiIndex gör biblioteket mer tilltalande

AudiIndex ger personer med läshinder nya möjligheter att ta del av bibliotekets tjänster och utbud. När en låntagare pekar med fingrsläsaren på en bok, får han eller hon information om boken uppläst i hörlurar. Systemet kan även ge orienteringshjälp och information om exempelvis evenemang och boktips.

AudiIndex är en lättanvänd produkt, utvecklad med användaren som utgångspunkt. Med AudiIndex kan synsvaga och blinda personer "browsa" i hyllorna med ett finger, på samma sätt som en seende sveper med blicken.

AudiIndex utvecklas och säljs av Teknikhuset AudiIndex AB. Vill du veta mer om möjligheterna med AudiIndex, kontakta Kent Lindbergh, 070-337 47 02, kent.lindbergh@audioindex.se

www.audioindex.se

AudiIndex

På bred front för läslust

Ett av Sveriges största läsprojekt någonsin har prisats för sitt lyckosamma samarbete. Det är Malmös bibliotekarier och skolor som arbetar med lässtimulering för 24 000 barn.

– Det här är det största läsprojekt vi har gjort i Malmö och kanske ett av de största i Sverige, säger projektledarna Hanna Sjöberg och Görel Reimer.

Det treåriga projektet LÄS! kan genomföras tack vare sponsorpengar från Sparbanksstiftelsen på 1,8 miljoner kronor. Det enda de kräver i gengäld är att få in årsrapporter.

– Vi är väldigt glada för att vi kan sätta guldkant på vår verksamhet, säger Hanna Sjöberg.

Projektet har nu prisats. Det är organisationen Kultur och Näringsliv som utdelade Swedish Arts and Business Awards 2007 i klassen ”Corporate Social Responsibility” för det lyckosamma samarbetet mellan kultur och näringsliv.

Idén till LÄS! kom från Göran Schmitz som är chef på Malmö stadsbiblioteks barnavdelning.

– Flera forskningsrapporter visar att svenska barns läsförmåga sjunker, samtidigt som kraven i skolan blivit högre. Det är svårt att klara sig i samhället utan språket. Projektet vill skapa större utrymme för barns läsning både i skolan och på fritiden, säger Hanna Sjöberg.

Målgruppen är alla elever i årskurs 2 och 5 i Malmö. Man når 4 000 barn per termin, sammanlagt alltså 24 000.

Projektet är ett samarbete mellan stadsbibliotek, Pedagogiska centralen och stadsdelsbiblioteken, men man har också samarbetat med flera kulturinstitutioner.

– Dessa samarbeten har gjort att vi hittat nya vägar till läsning, både för barnen och för oss, säger Görel Reimer.

Än är det kanske för tidigt att tala om resultat. Men en sak har noterats från bibliotekarierna i de stadsdelar som varit med: det kommer fler barn och de känner sig mer hemma.

Vid årsskiftet är projektet slut men de hoppas och tror att aktiviteterna lever vidare.

– Vi har skapat nätverk mellan barnbibliotekarier och skolbibliotekarier som vi tror kommer att fortsätta samverka. Vi har också skapat enkla strukturer i arbetet med barn och böcker, strukturer som går att återanvända, säger Görel Reimer.

MARIA SEHLIN

frilansjournalist i Malmö

– Här finns många idéer att låna, säger Hanna Sjöberg och Görel Reimer på Malmö stadsbibliotek. De är projektledare för ett av Sveriges största läsprojekt.

Läs mer om LÄS! på hemsidan: www2.malmo.stadsbibliotek.org/las-projektet.

Så arbetar de med läsprojektet i Malmö

FOTO: PER ANDERSSON, SKOLBIBLIOTEKARIER PÅ LINDÅNGSKOLAN I MALMÖ.

Hur målar man sagan Tigerprinsen? Lärare från stadsdelarna Fosie och Oxie i Malmö ger sin version under en inspirationsdag på Malmö Konsthall. De ska sedan göra samma övning med sina elever i klassrummen.

Barnbibliotekarierna har fått regi i hur man dramatiserar bokprat, lärare har fått måla en saga för att inspireras och 500 skolbarn har skrivit en egen deckare. Läs!-projektet i Malmö satsar på bred front för att väcka läslust.

– Vi vill ge alla barn bättre förutsättningar att finna just sin väg till bokens fantastiska värld, säger Hanna Sjöberg.

Varje termin förändras projektet LÄS! Anledningen är att barn- och skolbibliotekarierna i respektive stadsdel får bestämma inriktningen.

– Vi vill inte komma med pekpinningar om vad som ska göras. Det blir bättre när man brinner för sitt arbete, säger Hanna Sjöberg.

Projektledarna Hanna Sjöberg och Görel Reimer ordnar utbildningar, sätter igång nya delprojekt och ser till att kontakter knyts.

Ett återkommande inslag är skolklassernas besök på stadsdelsbiblioteket. Där har

barnbibliotekarien bokprat och presenterar biblioteket.

– Det är otroligt viktigt att de möter en person som själv älskar att läsa och att alla känner sig hemma på biblioteket, säger Görel Reimer.

För att inspirera barnbibliotekarierna anlätades skådespelaren och regissören Peter Amoghli som regisserade var och en i kursen "dramatiserat bokprat".

– Det var fantastiskt att få personlig coaching, säger Görel Reimer.

Peter Amoghli gav handfasta råd som att "tala långsammare", "var mer utförlig", "använd kroppsspråket" och så vidare.

Den kinesiska sagan *Tigerprinsen* är vårens temabok. Deckaren *Konrads och Milous hemliga uppdrag* har 500 Malmöelever skrivit i läsprojektet.

Övningen ledde också till intressanta diskussioner om arbetsmetoder och projektledarna hoppas att denna kurs ska stärka barnbibliotekarierna.

Varje nytt terminsprojekt får en egen budget på 60 000 kronor.

Ett projekt de gärna lyfter fram är deckarstafetten som stadsdelarna Hyllie, Kirseberg och Västra Innerstaden genomförde förra våren. Barnboksförfattaren Mårten Sandén engagerades för att skriva första och sista kapitlet, de andra skrevs av olika klasser i årskurs 2. Resultatet blev deckaren *Konrads och Milous hemliga uppdrag* som utspelar sig i Malmö-miljö och har 500 författare.

Eleverna fick under terminen följa kapitel för kapitel, skriva själva, lära känna karaktärer och miljöer – helt enkelt se en bok växa fram.

– Huvudsyftet är att väcka läslust och vi är övertygade om att målet är nått, de här bar-

nen kommer nog att minnas deckarstafetten hela livet, säger Görel.

Tack vare projektpengarna kunde man också trycka upp boken. Dessutom blev den till en teaterpjäs som alla fick se.

I vår har temat varit den kinesiska sagan *Tigerprinsen* av Chen Jiang Hong. Då har barnbibliotekarien inledningsvis gjort en berättarräddning och läst sagan i klassen. Eleverna får enbart lyssna för att sedan själva måla sagan på en stor väggduk. Övningen har föregåtts av att lärarna fått göra samma sak under en inspirationsdag på konsthallen.

– Det är ett unikt tillfälle att få fördjupa sig i en saga. Det handlar om att ge läsandet mer tid, att reflektera och att kommunicera, säger Görel Reimer.

Skolbibliotekarie Per Andersson på Lindängeskolan ingår i vårens projekt och tycker att projektet är mycket stimulerande.

– Inspirationsdagarna var väldigt roliga,

man märkte snabbt att även lärarna uppskattade det, säger han.

För vårens projekt har han skapat bloggen www.tigerhamn.blogspot.com.

I höst går man in på sista terminen. Då är temat faktaboken, mycket tack vare att man fått ytterligare 200 000 kronor av Statens kulturråd för en faktabokssatsning. Då kommer barnen att få möta olika faktaboksförfattare. Tanken är att de 40 klasserna i årskurs fem i Limhamn-Bunkeflo och Rosengård sedan ska göra en wikipedia, en uppslagsbok på nätet, ihop.

– Ett mål är att barnen ska producera en upplevelse, en tanke eller något annat, säger Görel Reimer.

Även om delprojekten är olika har de alla samma slutmål: att väcka läslust.

MARIA SEHLIN

frilansjournalist, Malmö

Vidgade vyer i Luleå

En tredjedel av de 600 deltagarna på Biblioteksdagarna i Luleå var förstagångsbesökare. Årets tema var Bibliotek i rörelse.

FOTO: KENNETH MARKSTRÖM

Riksbibliotekarien passade, länsbibliotekarien var anfallare och generaldirektören agerade back i debatten.

AV FLERA skäl var det nog bra att förlägga Biblioteksdagarna till Luleå. Biblioteksfolket i Norrbotten kunde delta lika enkelt som de boende söderöver brukar kunna göra eftersom avstånden är kortare. Dessutom måste man väl ta tillfället i akt och generalisera lite genom att påstå att det är vinst för alla att de boende söderöver vidgar vyerna lite. Biblioteksföreningen borde även vara nöjd över medlemstillströmningen från landets norra kommuner. Men framför allt var det ett ypperligt tillfälle att få vara i ett av Sveriges finaste kulturhus där biblioteket är en publikmagnet. Nu väntar man bara på att biblioteksplanen ska bli färdig. Näväl, konferensen drog igång med framtidsspanaren Troed Troedsson som valde att inleda med tal om det forna energisamhället som vilade på muskler och styrka och om kunskapssamhället som vi nyss lämnat för dagens förstälsesamhälle där nya färdigheter räknas såsom nätverk och kommunikation. Så långt allt gott. Men när Troedson trasslade in sig i jämförelser om prisnivåerna hos flygbolagen SAS och Ryanair så haltade underhållningen en aning. Inte är väl det unga lågprisbolaget modernare och klokare än det

äldre och betydligt dyrare flygbolaget för att ”de är mer i tiden”. Snarare är det väl dålig personalpolitik, låga löner och en aggressiv antifacklig inställning som har bidragit till Ryanairs framgång? Men den kopplingen är väl kanske inte så underhållande i sammanhanget. Istället underhöll Troedsson vidare med en berättelse om Ericssons personaldirektör som erbjöd 1000 medarbetare över 35 år avgångsvederlag. ”Vi behöver bli av med dem som inte kan SMS:a i mörker”. Skratt, skratt. Nog är det så att framtiden tillhör den som kan kommunicera. Bernt Gustavsson, professor i pedagogik, frågade vad ett demokratiskt kunskapssamhälle är. Han konstaterade bland annat att det är ett samhälle där det finns ömsesidig respekt och förståelse för olika former av kunskap. Praktisk klokhet innebär att man använder sitt goda omdöme, sin erfarenhet och sin kunskap, i konkreta situationer. Dessutom poängterade han att vi alltför ofta utgår från den västerländska synen på kunskap. Därefter ställdes frågan: Behöver Sverige en nationell bibliotekspolitik? Svaret skulle riksbibliotekarie Gunnar Sahlin, KB, Kennet Johansson, Kulturrådet och Maria Törnfeldt, ordförande Sveriges länsbibliotekarier, ge. Den sistnämnda gav ett

tydligt jakande svar på frågan och efterlyste färre stuprör och fler samarbeten. En statlig, regional och lokal samsyn på hur man ska göra det bättre för användarna skulle löna sig och lösa bristen på samordning. Kennet Johansson poängterade att biblioteken får 100 miljoner av de 2 miljarder Kulturrådet delar ut men att det är välkommet ur ett demokratiskt perspektiv med en tydlighet i fråga om vem som har mandatet att driva biblioteksfrågor. Riksbibliotekarien tyckte inte veta vilket ben han skulle stå på. Ytterligare ett ansvarsområde till var inte prioriterat för KB, snarare tvärtom, men ej heller ska ansvaret spridas ut för mycket. Riksbibliotekarien sade sig vara tveksam. ”Politik i all ära men till syvende och sist gäller det att ha idéer kring infrastrukturen”. Då reste sig Jan-Ivar Johansson (s), kulturnämnden Luleå som tyckte sig ana lite politikerförakt och undrade varför man inte sätter större tilltro till politikerna.

Biblioteksföreningens Anna Kåring-Wagman höll ett föredrag om biblioteks- och informationsvetenskaplig forskning i Sverige. Hon har tittat närmare på de fem institutionerna i Umeå, Uppsala, Borås, Växjö och Lund och kartlagt skillnader och

tendenser dem emellan. Underlaget bygger bland annat på cirka 240 magisteruppsatser från förra året och pågående forskning vid universiteten. Sammanfattningsvis kan man nog säga att skillnaderna är stora eftersom ämnesval och profil varierar. I norr finns en professor medan Borås/Växjö tillsammans har fyra professorer. I Borås finns flest doktorander (22 st) medan Uppsala enbart har en doktorand. När det gäller grundutbildningen skrivs flest uppsatser i Uppsala medan man i Umeå producerat minst antal, 60/20. Rent generellt verkar det finnas en tendens att fokusera allt för mycket på den egna yrkesgruppen. Stora frågor som kulturpolitik avhandlas nästan inte alls. Överlag saknas större kvantitativa undersökningar vid samtliga fakulteter. Slutsatsen är att det forskas om folkbibliotek, vetenskaplig kommunikation, informationssökning, webben och litteraturgenrer. Däremot är det få uppsatser om vissa specialbibliotek, fängelsebibliotek, myndighetsbibliotek och besökarnas användning av biblioteket. Anmärkningsvärt är att vissa användargrupper, som invandrare och funktionshindrade, saknas särskilt med tanke på att det i bibliotekslagen står att särskild uppmärksamhet ska ägnas åt dessa grupper. Det är inte heller så att det saknas ämnen att forska kring. Aktuella frågor som olika samarbetsformer och andra driftsformer av bibliotek borde väl förtjäna lite mer uppmärksamhet. Utvärderingar och effekter av olika aktörers arbete saknas och ingen har tittat närmare på vad KB:s, Kulturrådets och Biblioteksförningens arbete egentligen har för konkret betydelse. Anna Kåring Wagman avslutade med att nämna några härliga titlar på uppsatser som man blir nyfiken på: Don't mention the L-word!, Det ligger en heteronormativ bok i din säng, mamma!, Bagaren och bibliotek, Mars och Venus i cyberspace etc. Biblioteksdagarna bjöd naturligtvis även på underhållning av Euskefeurat som sjöng sin eminenta humpalåt "Årets arbetare" till publikens jubel. På kvällen innan var det författaren Mikael Niemi som bjöd på en enastående förmåga att kunna berätta en god historia. Den sistnämnda sågs senare på kvällen på stadspuben där han satt med ett gäng glada bibliotekarier. BBL kan avslöja att Mikael Niemi bland annat berättade mustiga historier samtidigt som han visade bildillustrationer till det hela. I hans mobil fanns foton på författarkollegan på ett badhusbesök i Turkiet. BBL kan även avslöja att Horace Engdahl som satte punkt för Biblioteksdagarna numera vet vad nipor är för något. Som sagt: det är alltid nyttigt för gemene man att vidga vyerna...

ÅSA EKSTRÖM

Biblioteksdagarna i Luleå 14–16 maj 2008

Hur var Biblioteksdagarna i Luleå?

Mirza Zjajo, *bibliotekariestudent, Umeå Universitet*

Det känns uppmuntrande och givande att vara här och att få träffa så mycket biblioteksfolk. Det ger nya perspektiv och känns positivt. Tack vare ett stipendium från Svensk Biblioteksförning är jag här. Bredden på föredragen har varit väldigt bra. Professor Bernt Gustavsson var väldigt intressant att lyssna på. För mig, som ursprungligen kommer från Haninge i södra Stockholm, var det kul att få tillfälle att titta närmare på bokbussarna. Det var något helt nytt för mig. Om jag ska nämna något negativt var det nivån på den vegetariska maten. Den kunde ha varit högre. Det kunde kanske även ha varit fler kvinnliga föreläsare.

Ulla Larsson, *Länsbibliotek Sörmland*

Det har varit värdefullt att få komma hit. Bra för omvärldsbekantningen. Här finns plats för nätverkande och tillfällen att knyta kontakter. Det har även varit kul att få förmånen att se Kulturens Hus inifrån. Att vi haft så soligt väder när jag besöker Luleå för första gången är också en extrabonus. Det mesta har varit bra och jag är inte missnöjd med någonting överhuvudtaget. Personligen var nog Mikael Niemi den största behållningen. Vilken berättare!

Eiler Jansson, *utvecklingsledare, Regionbibliotek Halland*

Det var den bästa konferens jag varit på och en härlig öppning av konferensen med framtidsanalytikern Troedsson. Jag uppskattar också att konferensen inte är förlagd till Stockholm för då "rymmer" inte deltagarna. Underhållningen med bland annat Euskefeurat och Mikael Niemi var av hög klass. Säkra föredragshållare som Bernt Gustavsson har varit givande att lyssna till medan en del andra inte tycktes vara uppdaterade, som exempelvis Roger Säljö. Negativt var paneldiskussionen om nationell bibliotekspolitik där inget blev sagt. Dessutom var det ett misstag att ha en bokbussfestival i anslutning till Biblioteksdagarna. De förtjänar en egen konferens. Sist men inte minst anser jag att det borde ringa en varningsklocka när inte en enda motion inkommit till årsmötet, som var en välregisserad och välstrukturerad föreställning, men helt utan liv och dynamik. Jag ifrågasätter styrelsen eftersom jag anser att de inte är lyhörda.

Enkät och foto: ÅSA EKSTRÖM

Biblioteken ska vara trendsättare

Det viktiga arbetet med att göra bibliotek tillgängliga världen över sköts av IFLA. Blivande IFLA-presidenten Ellen Tise var med under Biblioteksdagarna i Luleå och BBL fick en pratstund med henne innan hon flög vidare västerut.

DET ÄR en sympatisk kvinna som har nära till skratt som jag möter i hotellobbyn på Stadshotellet i Luleå. Hon är anställd vid Stellenboschuniversitetet i Sydafrika och blivande ordförande för IFLA. Det globala nätverket International Federation of Library Associations är en paraplyorganisation för samtliga bibliotek i världen. 150 medlemsstater är medlemmar i organisationen. IFLA för bibliotekens talan och arbetar för samverkan över världen för att öka och säkra tillgången till information. IFLA ska hjälpa myndigheter att inse värdet av bibliotek och att tillgången till information säkras.

– Vi ska skydda och säkra tillgången av information. I sammanhanget är även avtal och licenser viktiga att få till, säger Ellen Tise.

Fungerande arbetssätt och idéer är viktiga verktyg som sprids via organisationen. Men det absolut viktigaste för IFLA är att göra biblioteken tillgängliga för alla människor i världen, konstaterar Ellen Tise.

– Vi ska inte glömma att alla länder har olika behov. Personligen skulle jag önska att IFLA satte fokus på utvecklingsländernas behov. Miljoner fattiga människor har det svårt på grund av bristen på information och för att kunskap saknas och där kan biblioteken göra skillnad. Vi kan påverka så att något blir gjort i denna del av världen, säger hon.

IFLAS viktigaste arbete är först och främst att öka den generella kunskaps- och bildningsnivån. På de håll i världen där hiv och aids är ett stort problem kan riktade insatser verkligen förändra utvecklingen. Sverige har haft stor betydelse för IFLA:s utvecklingsarbete i tredje världen, bland annat genom ekonomiskt stöd via SIDA, berättar Ellen Tise. Ett stöd som man med all sannolikhet blir av med om politikerna får som de vill. Samtidigt understryker Ellen Tise att det är viktigt att IFLA inte förlitar sig på och blir beroende av enskilda nationers stöd.

– Det är viktigt att IFLA får alla medlem-

FOTO: KENNETH MARKSTRÖM

mar att bidra med sina tillgångar. Det är ju bättre desto fler vi har ombord. Därefter kan vi komma överens om vilka frågor vi ska jobba vidare med. Och med vilka samarbetspartners.

Hur ser du på det faktum att IFLA kritiserats för att vara en hierarkisk och byråkratisk organisation?

– IFLA har förändrats rätt ordentligt sedan i början av 2000-talet då styrelsen blev större och mer internationell när vi fick in nya medlemsländer. Förr bestod IFLA mestadels av europeer och amerikaner. Numera har vi en större representativ spridning bland personalen.

– För det andra har vi fått en ny position. IFLA kan fokusera mer på att få IFLA-medlemmarna att inse och känna att de kan påverka. En chans att göra nytt stärks genom att vi får fler med oss.

För tre år sedan antog IFLA tre pelare som verksamheten vilar på. Medlemskapet, yrkesrollen och samhället. Den sistnämnda har stor betydelse i organisationens strävan att

få inflytande på den internationella scenen. Redan idag är det ett faktum att IFLA har en starkare röst i FN än exempelvis en nationell, ideell förening som Svensk Biblioteksförening så det kan nog löna sig att låta IFLA ta upp frågor om exempelvis licenser, upphovsrättsliga frågor, lagar och rättigheter.

– Vi måste inse att vi, 150 medlemsländer, gör stor skillnad. Men vi måste vara medvetna om att det är många länder som inte ens har råd att gå med i IFLA.

Samtidigt är det ett faktum att på en del håll i världen stänger man bibliotek eftersom de anses vara överflödiga i dag. Det hotet kan bemästras genom att biblioteken vässar sig upp till tänderna, menar Ellen Tise. Framtidens bibliotek bör ha en effektiv organisation som är lyhörd och flexibel vad gäller nya besökare och nya medier.

– Den verkliga utmaningen för biblioteket är att vara en trendsättare – inte enbart någon som följer utvecklingen. Vi är så mycket mer än bara bokutlånare, avslutar Ellen Tise.

ÅSA EKSTRÖM

John Blyberg:

”De traditionella bibliotekssystemen är en snara runt halsen”

– Vi borde rekrytera de bästa personerna för det jobb vi vill ha utfört. Om de inte har en bibliotekarieexamen men kan göra ett bättre jobb än någon annan, varför kräva att anställa en bibliotekarie, säger John Blyberg.

Vill man införa bibliotek 2.0 på biblioteket måste bibliotek 1.0 först fungera. Det sade den amerikanske bibliotek 2.0-förespråkaren John Blyberg i sin föreläsning på icke-konferensen Bibcamp 2008, som gick av stapeln i Jönköping tidigare i år. Lars Iselid träffade honom efteråt.

JOHN BLYBERG var också noga med att påpeka att bibliotek 2.0 inte går att genomföra utan åtminstone någon form av teknologi. Jag fick chansen till en pratstund med John Blyberg som visade sig vara en trevlig, gämlig amerikan utan problem att fylla sin arbetsdag. Han hade för första gången blivit inbjuden till Sverige av biblioteket vid Högskolan i Jönköping för vara inledande aptitretare på Sveriges första icke-konferens för bibliotek.

Första gången jag hörde talas om John Blyberg var i januari 2006 när han jobbade vid Ann Arbor District Library (AADL), Michigan. Tack vare hans insatser var biblioteket ett av de första i USA som lanserade webb 2.0-funktionalitet på sin webbplats. Den innovativa lösning som fick mig att upptäcka honom var när ryktet om hans kortkatalog(!) på webben spred sig. Varje bokpost i bibliotekets katalog kan, förutom att visas som en vanlig katalogpost, även visas som ett digitalt katalogkort. En nostalgikick av stora mått. Som om inte det vore nog kan man också lägga till egna kommentarer på korten som liknar handskriven graffiti.

John Blyberg tog examen i engelska 1998 vid universitetet i Maine och läste sedan Creative Writing. En utbildningsbakgrund som kanske snarare lämpar sig för en framtid som författare eller något inom förlagsbran-

schen. Men Blyberg slog in på en annan bana och den handlade mer om kodning än om det tryckta ordet.

Innan han fick sitt jobb på AADL var han IT-ansvarig på Lotus Engineering. Efter att ha blivit utvald till "Mover and shaker" av amerikanska Library Journal mars 2006 och fått första pris i Talis Developer Networks tävling "Mashing up the Library" valde han 2007 att lämna AADL för ett jobb på ett av USA:s tio högst rankade folkbibliotek: Darien Library*.

Darien är en liten stad med cirka 20 000 invånare, som ligger på östkusten mellan New York och Boston, och är vida känt för sin framåtanda. Darien Library finansieras både med skattemedel och privata donationer. Lönerna finansieras med skattemedel medan lokaler, media, hårdvara etc finansieras via en insamlingsfond. Man jobbar hårt varje år med att dra in pengar till fonden och tack vare en hög nivå på bibliotekets kundservice och en hårt arbetande bibliotekschef vid namn Louise Berry lyckas man, enligt John Blyberg. Delvis beror det också på att Darien är en rik och välmående liten stad med mindre av de sociala problem som många andra städer i USA dras med. Just nu byggs det en ny biblioteksbyggnad och arbetet kan man följa via bibliotekets webbkamera på darien-library.org.

Efter att ha skapat SOPAC (social OPAC) 1.0 på AADL, som i januari 2007 släpptes som öppen källkod under GPL-licens, är John Blyberg nu i färd med att lansera SOPAC 2.0 på Darien Library. Även denna version kommer att släppas med GPL-licens och enligt John Blyberg innebär det en radikalt förändrad arkitektur som mer kommer att likna ett "mjukvarupaket". GPL-licensen innebär att vem som helst kan ladda ner, installera, modifiera och distribuera SOPAC enligt egna behov och önskemål.

Du har en renodlad humanistisk examen. Hur skaffade du dig den tekniska kunskapen?

– Jag växte upp med datorer, så vad gäller mina tekniska färdigheter är jag helt självlärd.

När började du arbeta på AADL och vilken position hade du?

– Jag började arbeta i Ann Arbor september 2002. Ursprungligen rekryterades jag som Network Administrator men befordrades till Systems Administrator and Lead Developer.

När lämnade du Darien och varför?

– Jag sa ja till det nya jobbet som Head of Technology and Digital Initiatives vid Darien Library för att det var uppenbart för mig att Darien jobbade med att bokstavligen bygga

Minskade anslag är definitivt ett problem som en del bibliotek står inför idag, men historiskt har kampen om anslag alltid varit ett problem. The American Library Association (ALA) publicerade resultatet från en studie förra året som faktiskt visade höga besöks-siffror för biblioteken. Nu har ju förstås ALA ett starkt intresse av att siffrorna är höga, men hörsägen visar att bibliotek bevisligen är livliga miljöer där det görs "många affärer".

Tror du att webb 3.0 är på intågande eller är det bara en meningslös sifferlek?

– Vissa säger att den semantiska webben

"Till sist håller vårt beroende av stängda, proprietära bibliotekssystem att ta död på oss. De traditionella, kommersiella bibliotekssystemen är en snara runt halsen på biblioteken."

upp ett nytt slags bibliotek – ett från grunden anpassat till de behov som finns hos 2000-talets informationskonsument. Än idag känner jag inte till något bibliotek, någonstans, som åtar sig att både praktiskt och filosofiskt omforma bibliotekstjänster på samma sätt som Darien gör.

Stora ord minst sagt. Ser du några problem med bibliotek 2.0 och användargenererat innehåll?

– Nej, men jag ser en del frågor som jag inte betraktar som problem. Vilken fråga som än dyker upp kring användargenererat innehåll kan man enkelt ta itu med om det hanteras rationellt och metodiskt.

Är bibliotek 2.0 svaret på minskade anslag och färre besökare på biblioteken?

– Nej, bibliotek 2.0 är svaret på en djupgående, grundläggande förändring på hur människor interagerar med varandra, med information, med kunskap och med data.

kommer att vara webb 3.0, men om vi antar att termen webb 2.0 har sin uppkomst hos Tim O'Reilly vid ett informellt brainstormingmöte så kan vi anta att vad än nästa stora framåtskridande steg på Internet blir, så kommer ett modeord att kopplas till detta. På ett sätt är benämningen 2.0 meningslös, men det gör samtidigt att alla förstår vad som gäller när det lyfts upp i en diskussion.

Vad tror du är de största utmaningarna för biblioteken idag?

– Jag tror vi står inför tre misslyckanden. Först DRM, trots att detta problem lättar nu när förlag börjat hoppa DRM på ljudböcker och även musikstudior börjat göra det. För det andra är det bristen på rörlighet inom vår egen sektor. Som kollektiv är vi dåliga på att anpassa oss till vår omgivning och resultatet är att vi hamnar på efterkälken. Till sist håller vårt beroende av stängda, proprietära biblio-

– Vårt beroende av stängda, proprietära bibliotekssystem håller på att ta död på oss, anser John Blyberg.

tekssystem att ta död på oss. De traditionella, kommersiella bibliotekssystemen är en snara runt halsen på biblioteken.

Du sa i ditt föredrag här på Bibcamp att bibliotek 2.0 inte är en plugin. Förklara symboliken.

– Det jag menade var att fullföljandet av bibliotek 2.0, eller vad du vill kalla det, inte inbegriper ett snabbt, enkelt ”tillägg” till det biblioteket redan håller på med. Istället kräver det av oss att vi totalt måste tänka om HUR vi gör saker, vad vi gör och sedan faktiskt agera för att omforma oss själva för den nya omgivning vi arbetar i.

Vad anser du om att rekrytera människor som du själv med annan profession än bibliotekarieutbildning till biblioteken? Till exempel journalister, informatörer, lärare etc?

– Vi borde rekrytera de bästa personerna för det jobb vi vill ha utfört. Om de inte har en bibliotekarieexamen men kan göra ett bättre jobb än någon annan, varför kräva att anställa en bibliotekarie? Det är dumt kårtänkande som faller inom kategori två av misslyckanden som jag tidigare nämnde.

Tycker du att Google är det mest ultimata sökverktyget för att hitta information? Har du några farhågor för Google och Wikipedias dominans bland Internetanvändarna?

– Jag vet inte om Google är det bästa verktyget, men självklart är det det mest använda sökverktyget och något ligger det ju i det. Folk som använder Google eller Wikipedia

är i gemen nöjda med resultaten de får. Att sprida så mycket information om våra onlineaktiviteter genom ETT företags portal ter sig lite riskabelt. Å andra sidan hänger Googles succé och livslängd på att presentera så bra träffar som möjligt utan att riskera snedvridning.

Till sist: öppen källkod eller inte? Tror du att biblioteken har varit för defensiva att ta till sig öppen källkod?

– Rörelsen som vi har sett mot bibliotekssystem med öppen källkod är oundviklig. De närmaste tio åren kommer vi att se en massövergång till öppen källkod för att när det mognar kommer det att tala till mitt tidigare tredje exempel på misslyckanden. När vi går över från proprietära system till mer öppna blir det uppenbart att kommersiella leverantörer, som de existerar idag, kommer att vara irrelevanta. Så det handlar inte om att vi är defensiva eller offensiva för den delen. Det är mer att öppen källkod har en naturens kraft inom vårt område med en stark omvandlande potential.

Och Social OPAC, som du utvecklat själv och som du nu ska släppa i version 2.0, är alltså en del av denna omvandling?

– Jag skrev SOPAC för att jag ville att vår OPAC på AADL skulle fungera på vårt sätt. Inget liknande existerar som gör vad SOPAC gör och andra har visat intresse för dess funktionaliteter. Tillsammans med andra sa-

ker motsvarar SOPAC 2.0 detta, och om det bidrar till en större omvandling så är jag glad över att ha kunnat bidra till detta.

Jag kan inte låta bli att känna ett drag av väckelsepredikant när vi avslutar intervjun, men denna gång enbart i positiv bemärkelse. Utopister, eller ska vi säga optimister, kan vi aldrig få för många av i biblioteksvärlden. Oavsett om de har en bibliotekarieexamen eller inte. Vill du veta mer om John Blybergs tankegångar och idéer missa inte hans blogg på blyberg.net. Många av hans äldre inlägg är fortfarande högtintressant läsning, tro mig.

LARS ISELID

*: Enligt HAPLR – Hennen’s American Public Library Rankings (www.haplr-index.com).

FAKTA

Tanken med en icke-konferens är att innehållet huvudsakligen skapas av deltagarna själva, istället för av en i förväg engagerad föreläsare eller konferensarrangör. Deltagarna kan skicka in varsin idé som de är beredda att prata om på icke-konferensen, men de kan även skriva upp sig för nya ämnen att prata om under själva icke-konferensen. Den klassiska bilden av en icke-konferens är tekniknördar som sitter i en ring på golvet eller vid ett bord med uppfällda laptops samtidigt som de lyssnar på någon som pratar informellt om ett självvalt ämne.

DRM, Digital Rights Management, är namnet på ett flertal olika teknologier som utifrån utgivarens perspektiv syftar till att kontrollera spridningen av digitalt material så som film, musik, ljudböcker etc.

NYHET
FÖR BARN &
UNGDOM

Busenkelt att *hitta* rätt!

Smarta och roliga hyllmarkörer till barn- & ungdoms-
avdelningens bokhyllor. Tydliga, pedagogiska piktogram
ger de unga besökarna en vägledning om var de kan
hitta sina favoritböcker.

Levereras i set bestående av 14 olika genremotiv.

Easy Finder
Introduktionspris

450:-

Ord. pris 550:-/set. Erbjudandet gäller t.o.m. 30/6-08.

Format	Längd tot. 260 mm. (passar hylldjup om minst 170 mm.)
Skyltdetalj	B90 x H86 mm. Tjocklek 4 mm.
Material	Akryl, Polymetylmetakrylat (PMMA) med screentryck.
Design	Louise Hederström & Dan Jonsson.
Enhet	Set om 14 markörer (blandade motiv).
2355	Easy Finder

Eurobib[®]
direct

Beställ direkt! www.eurobib.se

Eurobib AB | Box 150 | 221 00 Lund | tel 046 - 31 18 50 | fax 046 - 30 73 25 | direct@eurobib.se

Den smala litteraturen

”**I**BEGYNNELSEN var Ordet” [Joh. 1:1] En så enkel och samtidigt så enigmatisk sats. Det är som att det inte riktigt går att bli klar med den, trots att den bara handlar om fyra ord. Kanske kan man jämföra med Erik Beckmans:

”När jag dör ska jag ha en egen lägenhet.”

Samma sak där: enkelt men suggestivt oätkomligt. Nu var Erik Beckman en svensk poet som aldrig nådde ut till de breda folklagren. Med evangelisten Johannes var det förstas tvärtom. Han – genom den ”antologi” han var med i – nådde ut så in i bomben. Bibeln sägs rent av vara världens mest lästa bok. Men bredaste? Nja, ser man till det innehållsmässiga är det väl lite märkligt. Ett sammelsurium av röster, samma historia berättas fyra gånger om, och huvudpersonen – Gud – får man egentligen något grepp om honom?

Annars brukar populära tegelstenar vara skrivna av bara en författare och dessutom ha en väl sammanhållen intrig som når ett slags crescendo mot slutet av berättelsen. (Slutet ja – hur många kan på rak arm säga hur Bibeln slutar?) ”Mycket spänning för pengarna!” är en reklamslogan som inte alls känns otänkbar. Känns rent av som att jag sett den. Men återigen: det är knappast något som skulle tillskrivas Bibeln. Samtidigt ligger det något i det rent fysiska: tegelstensformatet. En tunn Bibel är på flera vis svårtänkbar. Dess oöverblickbarhet blir en sorts styrka – den tycks ha en evig inre dialog och tar så att säga aldrig slut (som sagt). Det är väl så att ett stort sidomfång i sig alstrar en sorts spontan imponans. Även verkligt experimentell (smal) litteratur kan i viss mån ”komma undan” genom fysisk bredd. Den franske författaren George Perec är ett bra exempel, särskilt som han gärna kombinerade ett väl tilltaget omfång med märkvärdiga regler som att inte få

använda bokstaven e. Det kan appellera till ett slags Guinness rekordbok-tänkande.

”Det är i alla fall ett jäkla jobb han lagt ner!”

Och omvänt kan det upplevas som *fuskigt* om en bok tycks innehålla mer text än den i själva verket gör. Jag minns en kollegas reaktion när Peter Kihlgårds bok *Anvisningar till en far* fick Svenska Dagbladets litteraturpris. Upprört slog hon i boken och konstaterade att det är ju bara massa halvtomma sidor hela vägen! Hur kan man ens få kalla det här för en roman? Det var som att hon upptäckt en smal bok förklädd till... ja, normal. På samma sätt, fast tvärtom, kan det för känsliga läsare kännas märkligt och snudd på obehagligt att hålla till exempel Ann Jäderlunds samlade dikter i handen. Varsågod: ett smalt poetiskt författarskap ihoppressat i en biffig pocket. Här blir luft istället en bristvara! Samma sak med de där Kyrklund-samlingarna: författaren som gjort sig känd för att väga sina ord så noga att han i genomsnitt bara får ur sig ett par meningar i veckan – nu i big pack!

På något sätt känns författarskapen tämjda och liksom ”snällifierade” genom den fysiska ihopbuntningen. Återigen valuta för pengarna-tänket, kanske. För det tycks ligga en särskild provokation i den dubbelt smala litteraturen. Somliga läsare kan uppleva att de själva liksom inte får plats – att det skrivna blir sig självt nog. Det är som reaktionen man kan höra på vissa konstutställningar: ”Det där ju ingenting! Det är ju bara ett streck! Vad var tanken med detta!? Kejsarens nya kläder, för fan! Vilken bluff!” Ja, och bluff är bluff men vid ihopbuntningar blir det i alla fall en jädrans stor bluff; ett påvisbart arbete.

Nåja. Självklart är det praktiskt med big pack, men går läsningen helt opåverkad? Det finns ett extremt exempel som jag menar blir en väsensskild upplevelse att läsa annat än i särtryck, eftersom själva det fysiska formatet blir en essentiell del av läsupplevelsen. Det är

Marcel Blanchots *Dagens vanvett* jag tänker på. Den mäter 15,4 cm hög, 11,8 cm bred och ryggen mäter bara 0,4 cm. Kort sagt: en oerhört liten bok. Ändå tycks den tåla hur många genomläsningar som helst. Den är som ett slags outtömlig litterär fickplunta man kan bära med sig i innerfickan på manchesterkavajen. Dess innehåll är inte nonsens men heller inte sammanfattningsbart – inte för mig i alla fall.

Om Blanchot fått Nobelpriset i litteratur kan man tänka sig reaktionerna: ”Under vilken sten har man grävt fram honom då? Jävla snobbar – de vill bara försöka hitta så okända och obegripliga författare som möjligt!” Det är väl denna känsla som får en person som Gert Fylking att instifta ett ”Folkets Nobelpris”. Detta skulle istället för att väljas av en ”elitistisk jury” röstas fram av svenska folket. Avsikten var att verka i anti-snoblistisk anda och istället premiera det egna landets redan mest uppmärksammade, populära och ekonomiskt framgångsrika författare. Priset instiftades 2006 och gick till Camilla Läckberg, som därmed blev 100 000 kronor rikare. (Sedan dess har åtminstone inte jag hört så mycket mer om det – förutsägbarheten blev kanske för stor.)

Något Folkets Nobelpris i till exempel fysik har väl däremot aldrig varit på tal. Övriga Nobelpristagarnas bidrag till mänskligheten är ofta minst lika svåra att på allvar sätta sig in som någonsin texter av Beckett, Milosz eller Jelinek. Man kanske försöker och hisnar över de bräddjup man känner av men inte själv mäktar dyka ner till. Skillnaden är väl kanske att de andra pristagarna belönas just som *forskare*. Litteraturpristagarna belönas som något annat – som någon som till syvende och sist sysslar med ”påhitt”.

Sedan kan man förstås fråga sig vad en viss Johannes hade sagt om det.

KRISTIAN FREDÉN
bibliotekarie och författare

**TUSEN
OCH EN
SIDA**

X

**TJOCKT
ÄR DET NYA
SMALA!**

X

**STORLEKEN
HAR VISST
BETYDELSE!**

L

BIG PACK!

Aldrig har så många sidor blivit lästa så mycket av så få!

*Big is
Beautiful*

*Big is
Beautiful*

*Big is
Beautiful*

Bibliotekarien – en ulv i fårakläder

*Då var det dags för bibliotekarierna att få glittra i teveskärmen. I sex avsnitt har vi kunnat skratta och lida med personal och besökare i serien *The Librarians*. Fast det är ingen dokusåpa utan en komedi – en satsning av den statliga kanalen ABC i Australien. Och det blev ingen flopp utan en flipp.*

KOMEDIN *The Librarians* har sänts i sex avsnitt vid halv tio på onsdagkvällarna och nått ut till en publik på 1,2 miljoner. Det är högt för Publicservicekanalen ABC vars mest populära program drar till sig högst 2 miljoner tittare.

Serien är uppbyggd runt den hyperstresade katolska chefsbibliotekarien Frances O'Brien som spelas av en av manusförfattarna, Robyn Butler. Efter det att Frances har utfört morgonsysslorna i hemmet, som att stryka dötrarnas skoloruniformer och bre smörgåsar till deras medtagna lunch, kommer hon uppjagad till kontoret. Varje dag börjar med samma sysslor. Hon läser upp biblioteket, tänder lamporna, sätter på datorerna, slår sig ner vid sitt skrivbord och hyperventilerar i en papperspåse.

Därefter är hon redo att möta dagen. Hon tror att hon gör ett gott jobb och är helt omedveten om att hon hela tiden förolämpar och generar sin personal som emellanåt skrattar bakom hennes rygg. Något hon heller inte märker.

Det är alltså ingen snäll och tystlåten bibliotekarie – karaktären har beskrivits som en ulv i fårakläder, en passiv, aggressiv tyrann som är en småsint rasist, förbittrad och avundsjuk. Egenskaperna döljs under hen-

Frances, bibliotekarien som är huvudperson i den australiensiska TV-komedin "The Librarians", hyperventilerar i en papperspåse varje morgon och trakasserar sin personal.

Snabbare och billigare fjärrlån

BOOKTRANSPORTERNA ska bli snabbare och kosta mindre. Det hoppas Kungl. Biblioteket som satsar på gemensamma boktransporter. KB ser över bibliotekens transporter genom att upphandla ett nytt ramavtal som ska göra det möjligt för biblioteken att anlita standardiserade tjänster till konkurrenskraftiga priser.

Initiativet till ett gemensamt distributionsnät kommer bland annat från samverkansbiblioteken som inspirerats av den riktäckande hanteringen av fjärrlånen i Norge. Erfarenheterna därifrån är goda. I Sverige har ett mindre försöksprojekt gjorts enligt norsk modell där Mälardalens högskola, SLU och några HISS-bibliotek (samarbete i Stockholm mellan bibliotek med humaniorasamlingar) ingått. Utvärderingen visar bland annat att man lyckats sänka kostnaderna. Enligt Elisabet Ahlqvist, Avdelningen för nationell samverkan på KB, som deltar i upphandlingen, bör en samordning av boktransporterna göra låneprocessen snabbare.

Hantering kommer att förenklas när man slipper stå och packa varje enskild bok. Det ger fördelar med en helhetslösning, både miljömässigt och ekonomiskt, säger Elisabet Ahlqvist.

Av landets 78 samverkansbibliotek har 33 stycken anmält intresse av att ta del i ramavtalet som avser sortering, packning och transport. Under våren har upphandlingen skett och målet är att avtalet kommer att vara färdigt till hösten.

ÅE

nes propa kläder och den mjuka, men ändå nedlåtande, rösten.

Att det blev just ett bibliotek som fick bli basen för en komedi beror på att de båda manusförfattarna tidigare har jobbat med en teaterpjäs där en bibliotekarie hade en roll i en sketch. Frances O'Brien är dock inte en person som manusförfattarna har hittat i verklighetens bibliotek.

Bibliotekarierna i vårt lokala bibliotek är ingenting annat än mycket toleranta. Så vi kan gladeligen säga att Frances inte var researchad på något sätt i ett bibliotek eller genom en bibliotekarie, säger Robyn Butler i en intervju på branschorganisationen, Australian Library and Information Association, ALIA:s hemsida.

Serien har blivit omdebatterad och diskuterad runt om på landets bibliotek. Ordförande i branschföreningen ALIA, Sue Hutley, sade när serien började sändas i slutet av oktober, att den har tänt ett intresse för yrket i hela landet och även runt om i världen.

Det har varit fascinerande att se hur intresset har utvecklats för bibliotekarier och de flesta av oss har varit nyfikna och roade av idén att ett bibliotek är basen för en komedi.

Hon berättade vidare att flertalet bibliotek i delstaten Victoria har varit involverade sedan de fick besked om att serien skulle bli verklighet i mars 2007. Många hjälpte till med att skänka böcker och annan rekvisita för inspelningsplatsen, som byggdes upp i en tom bilförsäljningslokal i Melbourne.

Den andra manusförfattaren, och äkta maken till både Frances i serien och Robyn i verkligheten, Wayne Hope, berättar att ett genomgående tema för *The Librarians* är förträngning och konsekvenserna av detta beteende. Han säger att det är ett ämne som fascinerar de båda och det har en vidare tillämpning på det samtida Australien. Frances symboliserar det här beteendet genom att irriteras på alla i sin omgivning: Personal, make och besökare. Alla har de fel och brister som får Frances att blotta sin inskränkta personlighet. Hennes medarbetare är en

eklektisk grupp. En är en tjuv som gör samhällstjänst, en är dyslektisk, en kvinna är rullstolsbunden, en annan den sextokiga före detta väninnan. Henne blir Frances tvungen att anställa som barnbibliotekarie eftersom väninnan måste få goda referenser annars är risken stor att hon hamnar i fängelse på grund av fiffel.

En annan i personalen är en muslimsk kvinna som Frances förolämpar med rasistiska kommentarer. Och så hennes man, Terry, som är toffel under sin hustru.

Genomgående tema i serien är Frances planering inför den planerade bokveckan – en vecka då biblioteken och deras arbete hamnar högt på kommunens agenda. I sista avsnittet är bokveckan kommen. Högpunkten i Frances karriär.

ULRIKA ERIKSSON

Frilansjournalist, Australien

FAKTA

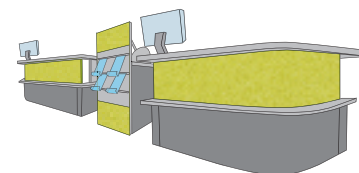
www.abc.net.au/tv/librarians/#/films/
Det går att se filmsnuttar av serien på ovan webbsida. Varje avsnitt är 30 minuter långt. I början av december visades det sista avsnittet av serien som har gått i 6 delar. Det påhittade biblioteket går under Middleton Interactive Learning Centre. Australian Library and Information Association www.alia.org.au

NYTÄNKANDE I BIBLIOTEKSDISK

Biblioteksdiskar, raka eller svängda?
Biblioteksfabriken i Småland har lösningarna.
Ring oss så berättar vi mer!

BIKETJÄNST
WWW.BIKETJANST.SE

telefon: 0472-300 36 e-post: info@biketjanst.se

Nytänkt i Olofström.

Tio lånekort för mycket

NÄR JAG skulle betala säsongskortet föll mina nio lånekort ur plånboken ned på butiksgolvet. Viss rörelse uppstod i kön till kassan. Jag var glad att korten till Nobelbiblioteket och till Sundbybergs stadsbibliotek låg i en hög hemma på skrivbordet.

Men nu måste jag i alla fall plocka upp mina lånekort till Kungliga biblioteket, Vitterhetsakademiensbibliotek, Riksdagsbiblioteket, Stockholms stadsbibliotek, Södertörns högskolas bibliotek, Uppsala stadsbibliotek, Carolina Redivivas bibliotek, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek och Anna Lindh-biblioteket.

Jagtänkte på att jag under året skulle behöva skaffa mig kort till Skogs- och Lantbruksakademiens bibliotek och eventuellt också till SLU:s. Det kändes som en lättnad att ha tappat bort kortet till Enköpings stadsbibliotek och att jag inte hade behövt skaffa ett till Nordiska museets bibliotek eftersom de inte hade vad jag sökte där.

Men om ett år måste jag nog ha ett till UB i Göteborg emedan jag ska vara gästforskare där då.

Är detta klokt? Naturligtvis inte. Kort måste jag ju ha för en massa andra saker också. Inte bara för att åka tunnelbana i Stockholm (och spårvagn i Göteborg). Kan jag inte lämna bankkortsnummer får jag inte göra en rumsreservation på Grand Hotell i Lund och inte på några andra hotell heller. Konsum vill att jag ska ha kort för att få rabatt på vad jag köper och det vill SJ också.

Här är med andra ord en snårskog – eller kanske snarare en djungel – av plastkort som har invaderat min plånbok och som jag då och då tvingas, men inte alltid lyckas, gallra i.

Många har man ju behov av till vardags, och det betyder att plånboken inte längre kan förvaras i kavajfickan, som skulle spricka i så fall, utan i portföljen, som därför alltid måste medföras, oavsett ärende, också om man går till badstranden, åtminstone om där finns ett bibliotek i närheten.

Är systemet vettigt? Naturligtvis inte. Kort som man tidigare bar på, exempelvis på barnen, får inte längre plats. Inte heller mynt och sedlar. Medlemskort, som berättigar till fritt inträde på museer, ska vi inte tala om. Också körkortet ligger i riskzonen.

Är det någon som gör någonting åt detta? Naturligtvis inte. Kortraseriet fortskrider ohämmat. På vissa institutioner måste jag

ha speciella betalkort för att kunna fotokopiera ur deras samlingar. Återgång till manuell excerpering kan vara svaret på detta. Ekonomiskt blir det ej.

Enda kortet som kunde gå att motivera på rationella grunder är bensinkortet, som får en att åka mindre bil genom att man bestämmer sig för att lämna det hemma, och eventuellt också passérkortet till arbetsplatsen, som enligt samma logik befordrar hemarbete och förkortar de totala transportsträckorna i samhället. Tvång att medföra rabattkort till matsalen kan minska ätandet.

Nå. Elva bibliotekslånekort per medborgare är under alla omständigheter tio för många. Folk- och forskningsbibliotek borde för länge sedan ha infört en gemensam standard. Invändningen att de alla har olika huvudmän duger inte. Bankkort kan utnyttjas i olika bankers bankomater, oaktat i vilken bank man har sitt konto. Landets offentliga bestånd finns ju samlade digitalt. Ett centralt lantagarregister borde vara den enklaste sak i världen.

En ytterligare förenklingsåtgärd vore att underlätta och inte förhindra interurbana och interinstitutionella boklån.

Tänk vad man hinner tänka i kön till Pressbyrån!

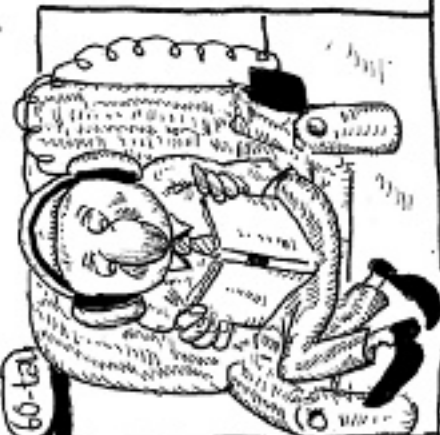
ANDERS BJÖRNSSON

just nu verksam vid Södertörns högskola, bland annat med att skriva en bok om bondeförbundet och 1930-talet.

Musik på folkbibliotek - en liten historik!

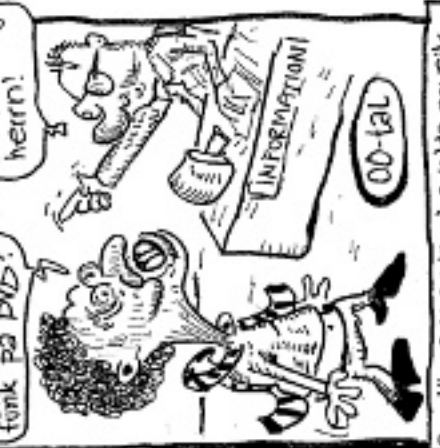
50-tal

60-tal

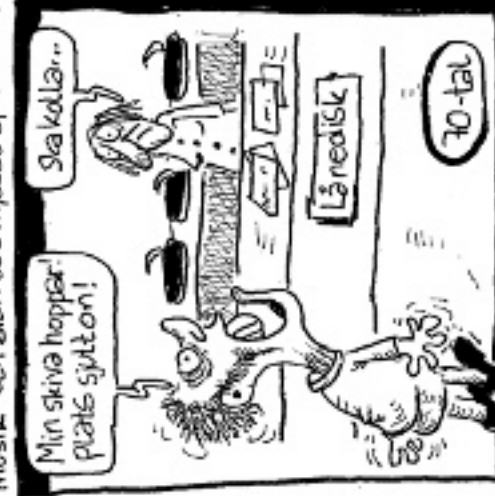
90-tal

00-tal

I begynnelsen förekom endast levande musik - och även det mycket sporadiskt!

På 60-talet fanns särskilda musik-mobiler - bilar med hörlurar - skivorna beställdes i lånedisken...

70-tal

80-tal

Idag

Också idag!

... med konsekvens att personalen fick mkt att göra - detta var nytt!

Slutet av 80-talet: Cd-formatet! Tingsryd kör men lunchkonserter på cd i biblioteket - Stör grej!

Nu laddar folk mer musiken i olika musikspelare - vissa bibliotek har t.o.m. nedladdningstjänster!

Bibliotek vill bevara de kulturella ytningarna till bokform, av kostnads-skäl! Tillbaka till ruta ett!

© Ulf Moberg '07

DANMARK

ÖKAD LÄSLUST

Läslustkampanjen 2003–2007 har varit så framgångsrik att man nu fortsätter med ett nytt "Læselystprogram". Kulturministern, undervisningsministern och socialministern har beslutat att avsätta 4,3 miljoner per år under kommande tre år. Under åren som gått har över 130 projekt av olika slag genomförts inom kampanjen. Den har nu utvärderats.

Forskare vid Syddansk Universitet har gjort två undersökningar. Den ena, en kvalitativ analys, visar att kampanjen har varit framgångsrik därför att den byggte på lust och frivillighet. Den andra, en kulturekonomisk analys, visar att nya samarbetsformer mellan skolor, daghem, bibliotek etc. har varit mycket effektiva. Sammanfattningar av undersökningarna finns på webbplatsen för Bibliotek og Medier (f.d. Biblioteksstyrelsen).

(www.bs.dk)

NORGE

VAD GÖR DE, EGENTLIGEN?

Att låntagarna gör annat än bara låna böcker på biblioteket, vet nog de flesta. Nu är det också vetenskapligt bevisat. Konsultbyrån Sentio har på uppdrag av huvudbiblioteken i Bergen, Trondheim, Kristiansand, Stavanger och Oslo genom en observationsmetod ("trafiktelling") kommit fram till vilka användarna är, vad de använder biblioteket till och hur de beter sig. Under en vecka "skuggades" 3 337 biblioteksbesökare av Sentios observatörer. Att besökarna använder Internet, läser tidningar och tidskrifter, studerar, flanerar och möter andra människor, bekräftades av observationerna. Biblioteken har i allt högre grad blivit en social arena och en brobyggare i det mångkulturella samhället. Den gamla

bilden av biblioteket, där man bara lånar böcker är föråldrad, vilket skulle bevisas. Undersökningen är nu dokumenterad i rapporten "Brukeratferd i norske storbybibliotek". (www.abm-utvikling.no)

KULTURELL MÅNGFALD

I Norge firar man Mangfoldsåret i år. Programmet är brett och stort och täcker det mesta. Aktörerna får själva registrera sig på www.kultureltnangfold.no, och det finns "ingen gränser för hva som kan falle inn under mangfoldigheten". Det skriver Anne-Britt Gran under rubriken "For mye mangfold i mangfoldsåret?" i Bok og Bibliotek. Kvalitetskontroll saknas och året saknar fokus, anser hon. Visst behövs ett mångfaldsår men framför allt behövs en debatt som handlar om problem med etnisk representation i kulturlivet, och vad som är kulturpolitiskt möjligt att göra för att förbättra denna. Hon menar att det inte finns skäl att tro att kulturinstitutionerna frivilligt skulle ge ifrån sig de ekonomiska och kulturella privilegier som de har arbetat upp under hundra år.

(Bok og bibliotek 2008:1)

ALTERNATIV LOKALHISTORIA

Mer långlivat än det mesta under Mangfoldsåret torde projektet "Mangfoldige minner" bli. I projektet har Norsk Lokalhistorisk institutt, Norsk Folkeminnelag och Landslaget for lokalhistorielag gått samman. De samarbetar med bl a folkbiblioteken i en nationell satsning för att i ljud och skrift samla och bevara "invandrarnas historiska avtryck" i Norge. Projektledare är Ida Vedeld från Norsk lokalhistorisk institutt.

De invandrare som kom direkt efter andra världskriget är av åldersskäl borta eller har flyttat hem till sina ursprungsländer, och deras historia är i det närmaste förlorad. Nu gäller det att samla in vad man kan av invandrarnas historia i Norge. Minnen från ursprungslandet och erfarenheter från ti-

den i Norge, sagor, dikter, sånger, vaggvisor, vandringshistorier... "Alt er av interesse", säger projektledaren. Biblioteket i Holmia (filial till Deichmanske bibliotek) i Oslo invandrartäta stadsdel Søndre Nordstrand, har under lång tid arbetat med att samla och förmedla alternativ lokalhistoria. Det är en svår uppgift. Även om alla är positiva är det naturligtvis inte lätt att få folk att skriva om sina minnen och erfarenheter. Projektansvariga Mette Halland Jahr vid biblioteket välkomnar det landsomfattande projektet och samarbetar med Ida Vedeld. Det insamlade materialet ska inte bara arkiveras för framtiden utan förhoppningsvis också komma ut i bokform och visas i utställningar.

(Bok og bibliotek 2008:2, m.fl.)

STORBRITANNIEN

"ANNAN BAKGRUND"

Bibliotekarietären ska spegla mångfalden i Storbritanniens befolkning. Svarta invånare och andra minoritetsgrupper ska därför uppmannas bli bibliotekarier genom ett "Positive Action Trainee Scheme". Den brittiska biblioteksförbundet CILIP ska i samarbete med PATH National Ltd fånga upp begåvningar i etniska minoritetsgrupper. Projektet ingår i CILIP:s "Encompass programme" för personer från svarta och etniska minoritetsgrupper som vill utbilda sig inom bibliotek och information. PATH National Ltd arbetar med karriärplanering för samma grupper. Ett pilotprojekt startar i London 2009 då tjugo utvalda akademiker ska påbörja en deltidstudie i biblioteks- och informationskunskap. Projektet ska utvidgas till hela Storbritannien och beräknas omfatta 120 "trainees" under en femårsperiod. De utvalda ska arbeta på alla sorters bibliotek och informationsorganisationer över hela Storbritannien.

(www.cilip.org.uk)

Sökande och säker i en föränderlig värld

HUR SER MÖTET och samspelet ut mellan lärare, elever och bibliotekarierna på landets folkhögskolor? Det är en av utgångspunkterna för skriften *Säker och sökande: den flexibla folkbildningens vardag* av bibliotekarierna Pirjo Elovaara och Annika Hultén. En annan utgångspunkt är hur folkhögskolorna möter den tekniska utmaningen. Skriften, som är på drygt femtio sidor, består av sex djupintervjuer av pedagoger och bibliotekarierna: tre lärare och tre bibliotekarierna, samtliga på något sätt verksamma inom folkbildningen. Samtalen kretsar kring deras vardag där det i mångt och mycket handlar om att hitta nya undervisningsmetoder och nya verktyg i en teknikintensiv värld där förutsättningarna och tidigare givna roller förändras. Det är intressant att t ex ta del av intervjun med den erfarna distansläraren som berättar om de pedagogiska och praktiska utmaningar som det är att undervisa distanselever – utan det fysiska rummet som bas. Det är också spännande att höra social- och studentbibliotekarierna på Sölvesborgs bibliotek och lärcentrum berätta om hur hennes roll som bibliotekarie hela tiden vidgats i en miljö där man satsat rejält på den nya teknikens möjligheter – möjligheter som paradoxalt nog också kan vara begränsande. Hon tycker inte att tekniken är följsam. En del företag som biblioteken arbetar med har en ohälsosam monopolsituation, menar hon. När behoven finns av att ändra eller utveckla en idé ligger det ofta utanför hennes kontroll. Man är helt i händerna på tillverkarna.

I övrigt vittnar bibliotekariernas men även lärarnas berättelser i viss mån om det som man redan vet sedan tidigare: Det är inte helt lätt att utveckla samarbetsformer och bibliotekariernas kompetens tas inte alltid tillvara i den utsträckning som vore fruktbar för alla inblandade, inte minst eleverna.

”Det saknas kunskap om de olika yrkesgruppernas kompetens. Både bibliotekarierna och lärare har förutfattade, stereotypiska och därmed bristfälliga kunskaper om varandras arbete, vilket inte underlättar sökande efter samverkan”, skriver Pirjo Elovaara och Annika Hultén.

De konstaterar också att det behövs fler arenor för erfarenhetsutbyte, reflektion och kompetensutveckling.

Vill man läsa skriften i sin helhet går det att ladda ner den som pdf-fil:

<http://www.resurs.folkbildning.net/object/240685/objectitem.htm> **HZ**

TYST!

British Librarys lärum vid Euston Road som öppnade 1998 har blivit alltför populärt. Eftersom biblioteket är öppet för alla som har ”relevant research need” översvämmas lärummet av unga studenter, och de äldre forskarna och författarna klagar. De unga kastar sig över sittplatserna, flirtar, pratar, fnissar, går ut på Facebook, sänder meddelanden till varandra i salen och svarar i mobiltelefonerna. Klagomålen från forskare har varit många under åren och har nu aktualiserats genom att The Times publicerat uttalanden från flera kända personer. Diskussionen handlar om vilka som ska ha rätt att finnas i nationalbiblioteket och kanske också om generationsklyftor. ”They have a different way of doing their research. They are using their computers and checking things on the Web, not just taking notes on notepads”, säger en bibliotekstjänsteman. Gamlingar i 30-årsåldern försöker tysta yngre. Andra påpekar att det inte bara är de unga som missköter sig. De som sover mest är äldre akademiker som kommer med dussintals böcker på morgonen, tittar i någon av dem och sedan somnar för att senare gå på långlunch. Läsesalen har 1 480 platser och 127 000 aktiva besökare, men biblioteket gör sitt bästa för att klara av situationen. Blä har man plasmaskärmar som talar om vilka lärum som är fullsatta. Ändrade biblioteksvanor och ett populärt bibliotek ger nya problem mitt i succén. Karl Marx, Virginia Woolf, Charles Dickens och andra kända besökare fordoms hade en betydligt lugnare forskarmiljö på British Library.

USA

SECONDLIFE PÅ TAPETEN

Vid årets firande av National Library Week i april var temat ”Join the circle of knowledge @ your library”. Veckan firades över hela USA, inte bara vid alla typer av bibliotek utan även i den virtuella världen. American Library Association hade ett omfattande program i Secondlife på virtuella ALA Island. Secondlife är också aktuellt genom att kongressledamoten Mark Kirk är på krigsstigen mot nätplatsen. Han planerar att återintroducera lagen DOPA (Deleting Online Predators Act) som år 2006 godkändes i Representanthuset men som stoppades i Senaten. Lagen avsåg att hindra bibliotek som får federala bidrag att ge tillgång till allmänna nätplatser utan föräldrars tillstånd. Mark Kirk anser att Secondlife ger barn och unga tillgång till virtuella ”våldtäktsrum, bordeller och drogbutiker”. Bibliotek som tar emot federala bidrag har dock redan krav på sig att blockera innehåll som är ”harmful to minors” enligt gällande Childrens Internet Protection Act. ALA protesterar mot DOPA.

(www.ala.org)

Synpunkter på artiklar i detta nummer eller på tidningen som helhet?

Mejla BBL!

redaktionen@bbl.biblioteksforeningen.org

Erik Norberg

Mellan tiden och evigheten:
Riksarkivet 1846–1991

Riksarkivet, 2007

Bokens titel alluderar på en formulering, som tillskrivs en häradshövding, verksam under sent 1700-tal. Denne besökte Riksarkivet för att få ett "andrum mellan tiden och evigheten?". Formuleringen är mycket illustrativ. Den åskådliggör

dialektiken i Riksarkivets (RA:s) historia från mitten av 1800-talet till slutet av 1900-talet, eller med andra ord: det bestående och det förgängliga. Det bestående är Riksarkivet som institution vars uppgift är att förvara, bevara och tillhandahålla ett material som kan bidra till upplysning om gångna tider. Det föränderliga däremot är uttrycksformerna, organisationens struktur, samlingarnas ordningsprinciper, lokalerna och, sist men inte minst, människorna bakom Riksarkivets murar. Den dialektiska tanken som redan finns i bokens titel beskriver även i mångt och mycket huvudlinjerna i den historia Norberg har att berätta. Tillväxt och gallring, renodling av samlingarna och strävan efter helhet, gamla dokument och ny teknik, statens behov och forskningens frihet är återkommande teman i Riksarkivets historia. Men Norbergs verk handlar om betydligt mer än så. Norberg betonar att det var en lång rad eldsjälar som satte sin prägel på Riksarkivet. Namnen vi möter under berättelsens gång är den svenska historiska elitens "Vem är Vem" i fickformat: Hans Järta, Clas Theodor Odhner, Emil Hildebrand, Helge Almquist, Ingvar Andersson eller Kari Tarkiainen – det är bara några stora namn som läsaren får möta under läsningens gång.

Institutionshistoriska beskrivningar har en tendens att bli tråkiga, ibland mycket tråkiga. Det är inte fallet med Norbergs bok. Genom att berätta institutionens historia

med dess personal som utgångspunkt ger han nämligen ett ansikte åt utvecklingslinjerna, statistiken, de ekonomiska siffrorna och de byggnader där Riksarkivet varit inrymt. I själva verket blir boken mycket mer än enbart en beskrivning av ett statligt verk. Tack vare den personhistoriska infallsvinkeln får läsaren en inblick i den svenska humanistiska forskningens och den akademiska världens historia samtidigt som han eller hon kan följa politiska konjunkturer, ekonomiska fluktuationer och den tekniska utvecklingens olika faser. Därmed gör författaren oss uppmärksamma på händelser vars betydelse annars hamnar i skymundan: att massproduktionen av information och dess följder för arkivväsendet diskuterades redan på 1930-talet, att telefonen omvärderade det kulturella minnet redan för en mansålder sedan och att hålkort och mikrofilm var dels kortvariga, dels bestående tekniska revolutioner.

Möjligen upplöses den ovan nämnda dialektiken genom ekvationen "det bestående är förändringen". Denna paradox kan eventuellt också vara en tröst för alla som i början av det tredje årtusendet funderar kring dagens tekniska (förändringar?) och institutionella omstruktureringar, sammanslagningar av institutioner samt nya samhälleliga eller politiska krav i arkiv- och biblioteksväsendet. Allt detta är inget nytt! Riksarkivet som institution har överlevt interna och samhälleliga kriser och har faktiskt kunnat hävda sig väl under tidens gång. Oavsett ideologiska, vetenskapsteoretiska eller politiska konjunkturer har det funnits ett evighetsperspektiv och det har rätt konsensus ifråga om RA:s existensberättigande: Riksarkivet behövs.

Titeln innehåller därmed ett närmast transcendentalt perspektiv, som kunde ha följts upp av författaren – inte minst därför att avsaknaden av självanalys präglar den aktuella samhälleliga debatten: Varför och till vilken nytta sparas materialet? Varför behövs överhuvudtaget arkiv och bibliotek? Varför har vårt samhälle ett behov av ett kulturellt minne och hur skapas detta? Möjligtvis har Norberg redan mellan raderna gett svaret. Det handlar i slutändan om människor – och inte bara om dem som arbetar i

Riksarkivet som institution. Människorna som verkade i Riksarkivet 1846–1991 vårdade kulturarvet i RA:s samlingar samtidigt som de riktade blicken framåt. När en institution genomgår förändringar återspeglas det i dess verksamhet. I RA:s fall gällde det bl a sättet att förhålla sig till materialet i samlingarna. Genom editioner och bevarandeåtgärder som mikrofilmning bidrog man till att forskarna fick ökad tillgänglighet till materialet. Med andra ord: det kulturella minnet är en del av den mänskliga naturen och hjälper oss att relatera till vår nutid och påverka framtiden. Det hade kanske varit på sin plats att mera ingående analysera denna funktion hos en lärd institution och inte bara implicera detta i form av en dold subtext. Men kanske är det för mycket begärt av en mycket informationsrik, välskriven och läsvärd bok och bara recensentens fåfänga tankar.

OTFRIED CZAİKA

forskare, Kungl. biblioteket

Tomas Lidman

Scientific libraries : past developments and future changes

Chandos, 2008

Kan man år 2008 läsa om vetenskapliga bibliotek utan att en enda gång möta ordet Google? Jomenvissst! Författaren som skrivit denna bok och konsekvent utlämnat detta, ack så välbekanta, varumärke heter Tomas Lidman.

Han är numera riksarkivarie, men har lång erfarenhet av universitetsbibliotek. Det var bara fem år sedan han var riksbibliotekarie med ansvar för att samordna verksamheten för Sveriges alla forskningsbibliotek. Jag har mycket positivt att säga om bokens innehåll. Däremot ger både titel och omslagsbild helt fel associationer. "Scientific libraries" och en bild med böcker och laboratoriekolvar signa-

lerar ”naturvetenskapliga bibliotek”. Och det handlar inte boken om. Den avhandlar ”lära-da” bibliotek ur ett mycket bredare perspektiv. Även om undertiteln utlovar ett innehåll som inkluderar framtida förändringar, ligger bokens styrka i skildringen av utvecklingen under de senaste 30–40 åren. Boken domineras av fem kronologiskt disponerade kapitel som inleds med en diskussion av konsekvenserna av 1970-talets ”studentexplosion”. Det är då forskningsbibliotekens rätt autonoma roll började förändras. De skulle nu knytas närmare till lärosätet och primärt tjäna lärarkårens och i allt större utsträckning studenternas behov av studiemiljöer och litteratur. Så kom 80-talet. Då startar den process som förvandlar biblioteken från institutioner präglade av manuella rutiner till att bli en av de mest IT-beroende sektorerna i samhället. Sedan anlände 90-talet och Internetrevolutionen – och Google. Det här är en bok som rätt fritt, ibland nyckfullt, och mångfasetterat tangerar en rad intressanta aspekter på forskningsbibliotekens utveckling. Det handlar om allt från bibliotekarieprofessionen, över bibliotekens interna, nationella och internationella organisering och bibliotekssystemens förvandlingar till e-resurser, webbpublicering och informationskompetens. Då och då förmedlar Lidman sin subjektiva närvaro i och erfarenhet av de större sammanhangen. Han till och med recenserar sin egen förmåga att förutsäga framtiden (75 procent rätt). Det subjektiva märks också i urvalet. Samarbete och samverkan mellan institutioner och sektorer tycks vara något av ett favoritema. För mig, som arbetat på ett universitetsbibliotek endast i två år, bidrar Lidmans bok med internationella sammanhang, med överblick och insikter. Mycket utspelar sig på den nivå som med dagens svengelska kallas policy. Här finns en strävan att förstå utvecklingen av forskningsbiblioteken i relation till de stora förändringar som forskning och högre utbildning genomgått. Sedan undrar jag om han har rätt i sin slutsats, att framtidens användare bara kommer att utnyttja sig av forskningsbibliotekens virtuella tjänster. Många forskningsbibliotek bygger, inreder och befolkar sina fysiska rum för en framtida studie- och forsknings-

miljö. Dit kommer också användarna, trots att de inte så sällan lever på Nätet. För även forskaren och studenten är ett zoon politikon (Jo, det begreppet går att googla fram, även om du hittar mer information och kunskaper med hjälp av forskningsbibliotekens personal, söktjänster och samlingar...).

KJELL JONSSON

överbibliotekarie, Umeå universitetsbibliotek

Linda Unnhem Swing it!

Roos & Tegner 2008

Linda Unnhem, född 1977, är frilansjournalist med relationer och sex som specialitet. Nu debuterar hon med romanen *Swing it!* Det är en bok som har stora möjligheter att bli omtalad och kanske rentav kultförklarad i bibliotekariets kretsar. Jag ska försöka

förklara varför.

Berättaren i *Swing it!* heter Lars Holm. Han är en arbetslös och lätt överviktig författare, med en novellsamling i bagaget, som tar hand om sin systers tvillingar under dagarna. Lars lever ihop med en barnbibliotekarie som heter Pernilla. Deras relation är acceptabel men Pernilla vill någonting mer. Av någon anledning har hon blivit inspirerad och påverkad av sin bibliotekariekollega Gunilla, som gärna umgås med tjugo- och trettioåringar för att ha sex. Berättaren beskriver henne så här:

”Gunilla, som är en kvinna i femtioårsåldern, jobbade på biblioteket redan när jag var barn. Hon var alltid mer utmanande än de andra bibliotekarierna, i urringade tröjor och tajta jeans. ’Raffig’, så brukade min pappa beskriva henne. Jag har inte berättat det för Pernilla, men under min första tid som tonåring tyckte jag att hon var riktigt sexig. Jag brukade ibland spana på henne mellan

bokhyllorna framför lånedisken...”

Pernilla föreslår Lars att de ska ha en trekant med en ny okänd man. Förslaget utlöser förstås en mängd ambivalenta känslor hos Lars. Duger han inte som man? Kommer Pernilla att bli attraherad av den nye mannen? Hur hantera känslor som avund och svart-sjuka? Och hur går man egentligen till väga för att genomföra sambons förslag? Lars tvivel gestaltas trovärdigt och det blir många komiska och tragikomiska situationer i detta styvt skrivna relationsdrama.

Med hjälp av bibliotekariekollegan Gunilla hamnar Lars och Pernilla till slut på en swingersklubb i Köpenhamn. Och hur det hela avlöper där får varje intresserad läsare ta reda på. Men en sak är definitivt säker. Äntligen har en skönlitterär författare visat att även kvinnliga bibliotekarier har en hunger efter erotik. Att bibliotekarier kan bli precis lika kåta som alla andra yrkeskategorier.

Linda Unnhems *Swing it!*, utgiven i originalpocket, är en underhållande relationsroman om några sexuellt nyfikna och öppna bibliotekarier. Jag tror att den kommer bli en storsäljare.

CHRISTER HERMANSSON

Lerna Kjersén Edman

52 kvinnliga författare:
från 1700-tal till 2000-tal

BTJ förlag, 2007

I samband med en debatt ska Lena Kjersén Edman ha fällt ett uttalande som gick något i stil med att det självklart spelar roll vad barn läser och att det inte alls räcker med att de bara läser någonting, kvittas sen vad. Hon jämförde

det med det dumdristiga i att säga åt ett barn att det kan ersätta maten med godis i stället, bara så länge det äter någonting. I sitt arbete som litteraturvetare, bibliotekarie, flitig fö-

Inblick Lotta Janson Biblioteket närsomhelst varsomhelst

FOTO: ULF SIRBORN

respråkare för läsecirklar och överlag en stor läsfrämjare har hon framhållit läsningen som en kumulativ process där det man läser i unga år har ett inflytande på det man läser senare i livet och att det finns ett ansvar att föra ett slags litteraturkanon vidare. Kjersén Edmans senaste bok – *52 kvinnliga författare* – är en uppdaterad version av hennes tidigare böcker *Systrar* och *Fler systrar* och vänder sig i första hand till något vuxnare läsare. Här berättas i bokens första del om kvinnliga författare som idag betecknas som klassiker, från Mary Wollstonecraft, Jane Austen, Brontë-systrarna, Victoria Benedictsson, Virginia Woolf till Elin Wägnér. Därefter följer drygt 40 mer samtida svenska och översatta författare, bland dem Gerda Antti, Margaret Atwood, Carina Burman, Kerstin Ekman, Monika Fagerholm, Erica Jong och Cilla Naumann. Lena Kjersén Edmans upplägg består i att presentera varje författare i en biografisk artikel. Där väver hon in sina egna funderingar kring författarskapet, följt av en mer ingående studie i någon av dennas romaner. Dessutom finns en förteckning av författarens böcker och rekommenderad litteraturläsning för vidare studier. Hon refererar ofta till databaserna Kvinnsam, LIBRIS och Artikelsök som hjälpmedel i dessa sökningar. Boken innehåller ett selektivt och – med några undantag – föga överraskande urval från de senaste århundradens litteraturhistoria. Lena Kjersén Edman skriver att urvalet skett genom en kombination av slump- och lustprinciper. Och det märks, tonen är personlig, emellanåt upprorisk, entusiasmerande och roande och ens nyfikenhet väcks för flera av författarskapen. Med detta visar hon hur den klassiska litteraturen (Austen, Lagerlöf m fl) förmedlar sammanhang i de stora skeendena och försöker förklara vår värld. Hon tycker sig se hur de ”berättat så intensivt om kvinnors liv och öden att vi som läser tycker oss ha tänkt deras tankar och känt deras känslor”.

JONATHAN PEARMAN,
Malmö stadsbibliotek

IGÅR MISSADE jag ”Barnmorskorna”, mitt favoritprogram för tillfället... Det gör ju inte så mycket nu för tiden under förutsättning att det man har missat gick på Sveriges Television och är producerat av dem. Det är enkelt att leta upp programmet på nätet, sticka in sladden mellan datorn och tv:n och vips kan man se programmet när som helst. Jag inser snabbt att om fem år eller kanske om ett år kommer det att kännas helt ofattbart att alla i Sverige såg ett och samma tv-program vid samma tidpunkt. Själva tanken att det ska passa alla att se ett visst tv-program på en given tidpunkt känns orealistiskt samtidigt som man kan välja att handla via nätet dygnet runt och ställa sig i kö på en utlånad bok på biblioteket när som helst.

På samma sätt som att jag inte vill se tv-program på samma tid som min granne så tror jag att våra studenter inte har behov av en och samma föreläsning vid samma tillfälle som sin kurskamrat. Även universiteten kommer att behöva anpassa sig och bli mer flexibla liksom resten av samhället. Studenterna förväntar sig att kunna ”ta” de föreläsningar de behöver vid den tidpunkt som passar bäst i deras studietakt. Det kommer att ställas högre krav på att kunna kommunicera med sina lärare i en mer flexibel lösning än tidigare.

För oss på biblioteken tror jag att det gäller att möta kunderna där de är och inte bara där vi är. Vi måste vara snabbare och bättre på att anpassa samt förändra vår verksamhet. Förr gjorde vi urvalet och när användarna kom till biblioteket var de ”garanterade” att mötas av ett väl avvägt och kvalitetssäkrat urval. Idag

kan ingen erbjuda ett sådant urval vare sig i en bibliotekskatalog, på en webbsida eller i biblioteksrummet. Istället handlar det om att vara där kunden är då den gör valet. Det låter sig naturligtvis inte göras i alla lägen utan vi behöver stödja användarna i processen att välja och lära dem vilka redskap man kan ha som stöd i urvalet. Detta gör vi genom att lära studenterna att söka information, kvalitetsgranska och värdera materialet vid schema-lagda lektioner. Naturligtvis kan studenterna få hjälp i kundtjänst vid behov men ibland är tiden knapp. För det mesta faller undervisningen väl ut men ibland känns det som att studenterna inte är så intresserade. Min erfarenhet är att den känslan är nära förknippad med hur väl integrerad undervisningen är i kursen och om bibliotekets undervisning sammanfaller med studenternas behov. Visst låter det helt naturligt men ack så svårt att få till ibland.

Förutom att vi ska jobba ännu mer för att få en placering i kursen där studenterna har ett behov av att hitta information ska vi vara mer flexibla. Precis som jag kan välja när jag vill se ett tv-program vore det självklart att erbjuda drop-in undervisning som studenten kan ansluta till när det passar. Vi ska erbjuda olika webb-lösningar som stödjer studenternas lärande vilket möjliggör att ta olika moment i undervisningen när det passar dem bäst. När vi anpassar vårt utbud till användarnas behov fullt ut så kommer bibliotekets kunskap nyttjas på bästa sätt. Biblioteket närsomhelst varsomhelst – inte bara en utopi utan verklighet?

Barnens favoritböcker prisade

FOTO ANDERS BJÖRKELOD

Projektledaren lämnar Bokjuryn efter sju års slit.

DET LÄSFRÄMJANDE PROJEKTET Bokjuryn har delat ut sina priser till de författare som segrat i barnens främjelse av sina favoritböcker. Prisceremonin skedde på Kulturhuset i Stockholm i maj. Allt fler barn är med och röstar fram sin favoritbok, från 25 000 barn för tio år sedan till 47 000 i år. I år firar Bokjuryn 10-års jubileum. Den förre huvudmannen, förlaget En bok för alla, blev ju av med statsbidraget så i år har Bokjuryn stått utan huvudman. En nöd för Kulturrådet att knäcka där det är önskvärt att den nya huvudmannen inte är ett förlag, därtill ska det vara en aktör som jobbar nationellt. Som om inte det vore nog ska projektledaren sedan 2001, Stina Björkelid, sluta för att börja arbeta på Engelska bokhandeln i Uppsala.

– Jag kommer att sakna kontakten med alla barnen och barnlitteraturen jättemycket. För det har varit en fantastisk möjlighet att få jobba för barn på det här sättet, säger Stina Björkelid som trots allt är förvissad om att Bokjuryn kommer att leva vidare.

– Kulturrådet har kontakt med länsbibliotek, Författarcentrum och Barnboksinstitutet angående den fortsatta driften av Bokjuryn. Så vi får väl se var det landar i slutändan.

Segrare i klassen Årets bästa bok: Sagan om *Den underbara familjen Kanin och monstret i skogen* av Jonna Björnstjerna (0–6 år), *Biblioteksmysteriet* av Martin Widmark och Helena Willis (7–9 år), *Harry Potter och dödsrelikerna* av J.K. Rowling (10–13 år), *Som jag vill vara* av Katarina von Bredow (14–19 år)

ÅE

Årets bibliotekarie

BIBLIOTEKARIE Bert Linné får Svenska Akademiens bibliotekariepris 2008. Bert Linné är verksam som bibliotekarie vid stadsbiblioteket i Luleå sedan drygt 30 år. Han får priset för att han som bibliotekarie har gjort värdefulla insatser för att främja intresset för klassisk och samtida skönlitteratur. Sedan 1990-talet har han varit redaktör för ett antal antologier om den norrbottenska poesin och prosan och på detta sätt lyft fram viktiga författarskap inom den norrbottenska litteraturen. Bert Linné ingår även i juryn för Eyvind Johnson-priset.

Tidigare pristagare har varit Madeleine Bergmark 2005, Maria Ehrenberg 2006 och Anna Gustafsson Chen 2007. Prisbeloppet är 50 000 kronor.

ÅE

Hälsotåget i Argentina

SAMBANDET MELLAN kultur och hälsa är något som alltmer börjar tas på allvar på våra breddgrader. Men även i andra delar av världen gör man det. Ett exempel, som Larry Lempert, chef för Internationella biblioteket tipsar om, kommer från Argentina. Sedan 2004 har motsvarigheten till vårt Socialdepartement ett program som syftar till bättre hälsa bland befolkningen och i synnerhet de allra fattigaste och mest utsatta. I programmet ingår bl a ett tåg med åtta vagnar innehållande medicinsk utrustning som åker runt i Argentinas utsatta områden och erbjuder både akut och preventiv medicinsk hjälp till befolkningen. I hälsoprogrammet ryms också sedan i år, på initiativ av Conabib (Comisión Nacional Protectora de bibliotecas Populares), inslag av kultur och framför allt läsning.

I korthet går initiativet ut på att Conabib förser hälsotåget med en resväska full av böcker för unga och för vuxna och därtill en person som kan berätta historier. När tåget stannar och medan folk köar till doktorn står berättaren på perrongen och framför historier. Inte bara det: berättaren uppmuntrar de som väntar att också delge sina historier, både de egna och de som traderats i byn de kommer ifrån.

Medicin för själen som uppenbarligen uppskattas av alla inblandade. Berättaren avrundar varje möte med att uppmana lyssnarna att när helst de kan uppsöka närmaste bibliotek och ta del av de världar som litteraturen kan erbjuda.

– Människor gillar verkligen att lyssna till nya och gamla berättelser från Argentina – men även traditionella sagor från hela världen. Och efter ett framträdande vill de veta och höra mer, titta på böckerna som hårbärgerar alla dessa berättelser, säger Maria Isabel Faire, storyteller som arbetar på hälsotåget och som för några år sedan även hade kontakt med svenska berättare/storyteller som Mats Rehnman och Inger Lise Oelrich.

HZ

Vi ritar och inreder ditt
bibliotek som du vill ha det!

www.innorent.se
Arkitekter Design Inredningar
Tel. 046-524 41

Axiell anmält till Konkurrensverket

TEKNIKHUSET HAR anmält Axiell Bibliotek AB till Konkurrensverket. Anmälan handlar om leveransvägran av s k API:er för webbapplikationer för bibliotek och missbruk av dominerande ställning.

Bakgrunden är att Axiell vägrar att ge Teknikhuset och dess kunder tillgång till de API:er (Application Programming Interface, ett slags programsnittar som gör det möjligt för olika system att tala med varandra) som krävs för att produkten CS Library 2.0 ska kunna fungera i de bibliotek som använder katalogsystemen Libra och Book-IT.

– De kunder som vi har kan inte installera CS Library eftersom Axiell inte vill leverera. Axiell har tagit fram fungerande API:er till Libra och Book-IT och dessa används både i Umeå (www.minabibliotek.se, reds anm) och på Stockholms stadsbiblioteks bibliotekswebbplats (www.biblioteket.se, reds anm), säger Jakob Harnesk på Teknikhuset.

Av anmälan framgår att Axiell i sina kontakter med bl a Teknikhuset framhållit att den aktuella produkten inte är färdigutvecklad och att man räknar med att kunna leverera först mot slutet av 2008. Teknikhuset å sin sida menar att fullt funktionsdugliga API:er finns, de används i Umeåregionens bibliotek respektive på Stockholms stadsbibliotek, och de kan även användas på andra bibliotek som vill installera CS Library 2.0.

Teknikhuset hävdar i sin anmälan till Konkurrensverket "att Axiell vill göra saken mer komplicerad än den är, i avsikt att förhindra vår försäljning till biblioteken så att Axiell själva skall vinna tid för att hinna färdigutveckla sin planerade produkt Axiell Arena, som enligt Axiells annonser kommer att innehålla ett flertal liknande funktioner och, för att tala klarspråk, är ett försök att skapa en kopia av Teknikhusets produkt CS Library 2.0".

Teknikhuset menar vidare i sin anmälan att Axiell missbrukar sin ställning som överlägset dominerande aktör på den svenska biblioteksmarknaden när man förhindrar för en mindre aktör att komma in på marknaden och förhindrar konkurrens genom att i praktiken omöjliggöra Teknikhusets möjligheter till försäljningen av CS Library 2.0.

Jerk Sintorn, vd på Axiell Library Group AB, säger till BBL efter att ha satt sig in i ärendet att han inte har någon kommentar.

– Jag kan konstatera att Teknikhuset har lämnat in en anmälan till Konkurrensverket som i sin tur ställt ett antal frågor till oss. Dessa kommer vi att besvara – vi har tid att besvara dem till den 3 juni. Därefter får vi se hur Konkurrensverket reagerar. Innan dess vill jag inte säga någonting som kan föregripa Konkurrensverkets bedömning, säger Jerk Sintorn.

Tidigare i våras inledde Axiell ett utvecklingssamarbete med DS, marknadsledande leverantör i Storbritannien till bibliotek, museer och arkiv – framför allt på kommunal nivå.

HZ

Högläsning för utbrända

ALLT OFTARE SATSAS det på projekt där kultur ska göra folk friskare. I Helsingborg satsar man på högläsning för utbrända kvinnor. Stadsbiblioteket i samma stad har med hjälp av Försäkringskassan och Kultur i vården startat en läsecirkel för kvinnor med diagnosen utbrändhet.

Ungefär 64 000 personer är långtidssjukskrivna i Skåne och för att minska antalet sjukskrivningar har man bland annat initierat olika hälsoprojekt där kultur ingår som hälsofrämjande medel. I Helsingborg har sedan i november sex kvinnor träffats regelbundet och läst högt ur olika böcker. Tanken är att träffarna och skönlitteraturen ska påverka deras hälsa positivt och få dem att börja arbeta igen. Enligt bibliotekarien Eva Orrling som håller i projektet hade alla medverkande kvinnor redan lånekort från början.

– Men för flera av dem var det årtal sedan de besökte biblioteket. Dessutom hade flera av dem inte kunnat uppbåda den koncentration och ork som krävs för att läsa en hel bok. Så där har vi lyckats eftersom vi fått dem att börja läsa igen.

I maj blev utvärderingen av projektet klart.

Sedan några år tillbaka drivs projektet Kultur i vården i de södra delarna av landet. Det är bland annat Kommunförbundet Skåne, kulturförvaltningen och Kultur Skåne som ligger bakom. Även flera bibliotek deltar i pilotprojekt.

ÅE

Miljoner till e-tjänster

I ÅR PRIORITERAR Kulturrådet satsningar på e-tjänster och andra digitala samarbetsprojekt när drygt 3,1 miljoner kronor fördelas i bidrag för regional biblioteksutveckling. Utvecklingsbidragen till länsbiblioteken ges för att utveckla och stärka folkbibliotekens ställning. Tio regionbibliotek i landet får nu stöd. Länsbiblioteket i Västmanland får 75 000 kronor till projektet "Skokartongen" och Regionförbundet i Kalmar län får 80 000 för projektet "En digital dörr in till vuxenutbildningsresurser". Regionbiblioteket i Stockholm får sammanlagt 1,4 miljoner kronor i bidrag till tre olika projekt, "Mäta och väga", "Tvinning" och "Öppna bibliotek". Dessa projekt ska genomföras i samverkan mellan flera regionbibliotek och kan komma många av landets bibliotek tillgodo. Länsbiblioteken i Örebro får 100 000 kronor för att tillsammans med Länsbibliotek Dalarna satsa på projektet "Folkbildning och folkbibliotek till ömsesidig nytta". Jönköpings länsbibliotek får 200 000 kronor till "Rummet som medium". I Västernorrland satsas det på samsökningsportalen "Bibliotek24" som får 900 000 kronor. Ett projekt kallat SAV – skönlitterärt arbete i Västerbotten – får 170 000 kronor. Dessutom får Informations- och lånecentralen i Malmö 200 000 kronor för att utveckla en nationell portal för kompetensutveckling av biblioteken.

ÅE

Årets eldsjäl

SVENSKA BARNBOKSAKADEMIN har beslutat att ge Eldsjälspriset 2008 till Marianne von Baumgarten-Lindberg. Hon startade Barnens bokklubb 1977 och fortsatte med Barnens bokhandel, först i Stockholm, därefter i Malmö. Marianne von Baumgarten-Lindberg har också varit redaktör för succén "Min skattkammare" och konsult på Junibacken och för Läsrörelsen. Hon ligger även bakom flera läsfrämjande projekt för barn. Hon får priset för att hon bland annat som journalist, bokhandlare och entreprenör varit en äkta eldsjäl. "I trettio år har Marianne von Baumgarten-Lindberg entusiastiskt och outtröttligt 'vaccinerat' barn med kultur", skriver Svenska Barnboksakademien i motiveringen. Priset på 10 000 kronor, en hattstuga och ett diplom delades ut den 15 maj på Skärholmens bibliotek.

ÅE

Omfattande affischsamling till KB

KUNGL. BIBLIOTEKET har fått en donation bestående av 20–25 000 affischer från slutet av 1800-talet och framåt. Samlingen rymmer verk av kända konstnärer som Miró, Sonia Delaunay, Raymond Savignac men även svenska konstnärer som Einar Nerman samt Richard Bergh. Donatorn är Paul Lipschutz som ägnat mer än halva sitt liv åt att samla affischer – alla sorters affischer oavsett motiv, de enda riktlinjerna han har haft är att affischerna ska hålla hög estetisk och konstnärlig kvalitet.

Paul Lipschutz, även internationellt känd för sin samling, föddes 1920 av svenskjudiska föräldrar i Odessa i Sovjetunionen. I mitten av 1920-talet flyttade familjen först till St. Petersburg och sedan till Paris. När Frankrike ockuperades av Tyskland 1940, flydde Paul Lipschutz till Sverige. Efter kriget fick han anställning som reseledare för svenska studenter som gjorde kulturella studieresor till Frankrike och Sydeuropa. Det var i samband med dessa resor som han började samla affischer. Paul Lipschutz arbetade också en tid som bibliotekarie i Fagersta.

Länge förvarades hans samling i lokaler på Skeppsholmen i Stockholm tillhörande Moderna museet, och delar av den har visats på utställningar i Stockholm men även i New York, Beverly Hills, Paris m fl länder.

Omskriven i ett annat sammanhang blev Paul Lipschutz för två år sedan då Statens fastighetsverk upptäckte att han saknade hyreskontrakt för lokalen på Skeppsholmen. Fastighetsverket ville få Paul Lipschutz att skriva på ett kontrakt och börja betala för sig men han vägrade. Han hänvisade till ett löfte från den då nyligen bortgångne Pontus Hultén, tidigare chef för Moderna museet.

Paul Lipschutz valde mellan att sälja samlingen, som därmed riskerade att splittras, eller att skänka den till KB. Till slut föll valet på KB.

Hösten 2008 avser KB att ge ut två böcker med verk som Paul Lipschutz valt ur sin samling. Titlarna på böckerna blir *110 år i affischer* och *Barn och ungdom i affischer*.

HZ

Obegripligt myndighetsspråk

MYNDIGHETERS språk på webben är för svårtillgängligt. Inte ens varannan myndighet ger information på lättläst svenska. Det visar en undersökning som Centrum för lättläst har gjort. Riksdagen beslutade år 2000 om en handlingsplan för att Sverige ska vara tillgängligt för alla år 2010. Det innebär bland annat att all myndighetsinformation också ska finnas på lättläst svenska. Men myndigheterna struntar i målsättningen trots att det är en demokratifråga, menar Bror Tornbacke, vd för statliga Centrum för lättläst. Bara 133 av 320 myndigheter har information på lättläst svenska, tillgänglig på webbplatsens förstasida. Bland annat har riksdagen gett 14 myndigheter ett särskilt ansvar att driva genomförandet av handlingsplanen. Av dem har bara åtta, bland annat Kulturrådet, lättläst information via en lättläst länk från webbplatsens förstasida. Skolverket och Konsumentverket är två av dem som hittills har struntat i att ta ansvar. Inte ens alla de som ska ligga i framkant och föregå med gott exempel har alltså genomfört denna enkla och relativt billiga tillgänglighetsåtgärd. Myndigheterna är antingen okunniga eller ointresserade. Till exempel är det bara 26 av landets 290 kommuner som erbjuder lättläst information via webbplatsens förstasida, enligt den kartläggning Centrum för lättläst genomförde i höstas.

”När informationsmängden ökar, ökar också klyftorna mellan dem som kan vara delaktiga och dem som står utanför. Informationen produceras och konsumeras av dem som redan är med”, skriver Bror Tornbacke på Centrum för Lättlästs hemsida.

ÅE

Biblioteket.se mot final

BIBLIOTEKET.SE är med och tävlar om priset för Sveriges mest innovativa offentliga e-tjänst. Av 15 utvalda bidrag går nu fyra vidare till final i Guldlänken 2008. Följande fyra tjänster har juryn för Guldlänken nominerat till finalen: Pliktverkets användarundersökning Capisco, Umeå Fritids aktivitetskort på nätet, Boverkets elektroniska upphandlingstjänst och Stockholms stadsbiblioteks satsning Biblioteket.se. Guldlänken är en tävling för Sveriges mest innovativa offentliga e-tjänster. Bakom priset står SKL, Vinnova och Verva.

I nomineringen för Biblioteket.se (Stockholms stadsbibliotek, Kulturförvaltningen och Stockholms Stad) står bland annat att ”Biblioteket.se är ett spännande exempel på hur denna omvärldsförändring kan hanteras. Speciellt intressant är ett synsätt som innebär att bibliotekspersonal och låntagare betraktas som partners och medagerande i olika deltjänster sammanhållna av ett gemensamt medieintresse. Inriktningen präglas också av en berömvärd ambition att successivt utvecklas i riktning mot öppenhet i flera olika avseenden. Dels handlar det om en organisatorisk och innehållslig öppenhet där andra bibliotek i landet får tillgång till erfarenheter och innehållsmaterial från Biblioteket.se. Dels handlar det också om ambitioner att driva en gemensam standardisering som kan öppna för fler kompletterande och konkurrerande tjänster där man även driver en utveckling mot lösningar som baseras på öppen källkod.”

ÅE

Dyra gröna böcker

DEN ÖKADE EFTERFRÅGAN på miljövänliga produkter har nu resulterat i att ”gröna” böcker börjar lanseras på marknaden. Böckerna är dyra men miljövänliga. Ett brittiskt förlag som ingår i Penguin-gruppen är först ut med att pröva marknaden vad gäller etiskt tillverkade böcker. Böckerna har inga skyddsomslag och är tryckta med vegetabiliskt bläck på återanvänt papper från miljöcertifierad skog. Böckerna trycks i Europa istället för i Asien – allt för att undvika miljövidriga flygtransporter. Det är det brittiska förlaget Dorling Kindersley som ligger bakom lanseringen av den miljövänliga bokserien som kallas Made with Care”. I serien ingår fyra titlar – bland annat ett miljöuppslagsverk för barn av David de Rothschild och en bok för barn om miljöåtervinning. Men smakar det så kostar det – böckerna kostar det dubbla på grund av de höga produktionskostnaderna, skriver The Times. But Dorling Kindersley’s green books won’t cost the earth...

ÅE

Fika med forskare

NYFIKEN PÅ FORSKNING? Nyfiken på att träffa forskare? Prata vetenskap, få ny kunskap och nya infallsvinklar? Science café gör det möjligt för lekmän att möta forskare i avspänd miljö och diskutera aktuella, vetenskapliga frågor på ett informellt sätt. Vill man kan man äta och dricka något samtidigt. Science café är en internationell företeelse som startade ungefär samtidigt i Storbritannien och Frankrike i slutet av 1990-talet. Det var en vidareutveckling av cafés philosophiques som då funnits några år i Frankrike. Idag arrangeras Science café i ett trettiotal länder världen över, i Storbritannien finns arrangementet i över fyrtio städer och även våra nordiska grannländer har hakat på trenden.

Upplägget i ett Science café brukar vara att en eller flera forskare ger en kort introduktion till ämnet för dagen. En samtalsledare lämnar sedan ordet fritt så att den som vill kan kommentera och ställa frågor. Samtalet brukar pågå en timme eller mer och därefter finns möjlighet till fortsatt informell diskussion med forskarna.

I Skåne har man sedan slutet av 2005 haft återkommande vetenskapscaféer. Lunds universitet har stått som arrangör med stöd av Sparbanksstiftelsen Skåne. Föreningen Vetenskap & Allmänhet (vars mål är att bli en främja kontakterna och idéutbytet mellan allmänhet och forskare samt öka allmänhetens kunskap om forskningens metoder och resultat) och British Council arbetar just nu med att sprida konceptet Science café på bredare front i Sverige. Man inspirerar, ger råd och stödjer inte minst bibliotek som vill arrangera cafésamtal. I slutet av april ägde tex ett cafésamtal rum på Kungsholmens bibliotek. Rubriken var: Barn med flera språk. Samtalet handlade bl a om hur det går till när barn lär sig flera språk och vilka hjälpmedel som kan underlätta utvecklingen hemma och i skolan.

HZ

Kulturministern om nationell biblioteksplan

MER LÄSANDE i skolan, fler och bättre skolbibliotek och att man från kommunalt håll fortsätter att prioritera biblioteken. Det är några viktiga punkter som kulturministern Lena Adelsohn Liljeroth vill ska genomföras under den borgerliga regeringens mandatperiod. Hon önskar dessutom att fler kommuner tar arbetet med biblioteksplaner på allvar.

– Jag vill att det ska bli ett starkare tryck på kommunerna att ta fram biblioteksplaner som också gör det möjligt att göra en jämförelse, sade kulturministern i en intervju i Sveriges Radio i mitten av maj i samband med kulturredaktionens programserie om bibliotek. Och nog anar man ett större engagemang än tidigare för biblioteksfrågorna och därtill en öppning ifråga om värdet av en nationell bibliotekspolitik, dvs riktlinjer för vad biblioteken ska syssla med.

– Om det är en nationell biblioteksplan som är någorlunda konkret kan det finnas fördelar med en sådan. Men risken är att den kan bli så pass fluffig, innehålla för höga ambitioner och visioner som gör att det till slut blir omöjligt att förhålla sig till den. Och då har vi någonting som ser väldigt bra ut på pappret men som inte fungerar i verkligheten, menade Lena Adelsohn Liljeroth.

Hon bekräftade också att man kommer att utvärdera eller se över bibliotekslagen under mandatperioden.

– Den bibliotekslag som tillkom under den socialdemokratiska regeringen räddade inte biblioteken från nedläggningar utan det fortsatte att försvinna filialer.

HZ

Fler böcker för lästräning

SEDAN MAJ I ÅR finns över hundra DAISY text och ljud för barn i TPB:s digitala bibliotek.

DAISY text och ljud är en talbok som innehåller den tryckta bokens text och i de flesta fall även bilderna. När man lyssnar på DAISY text och ljud i en dator med läsprogram kan man samtidigt se en elektronisk version av den tryckta boken på skärmen. TPB, som producerar DAISY text och ljud, prioriterar barnböcker eftersom det är många barn som läser med läsprogram. Från TPB:s sida hoppas man också att möjligheten att se texten på skärmen ska underlätta vid lästräning också eftersom man kan använda sig av fler böcker än t ex "talbok för lästräning". Alla bibliotek med talbokstillstånd kan ladda ner DAISY text och ljud för barn.

TPB introducerar också läsprogrammet AMIS på svenska. Det är ett internationellt utvecklat gratisprogram – den svenska versionen kan laddas ner från TPB:s hemsida men myndigheten erbjuder ingen support.

HZ

Bilderboken om skönhetsoperationer

DEN PEDAGOGISKA barnboken erövrar nya områden, åtminstone i USA där plastikkirurgen Michael Salzhauer nu ger ut *My Beautiful Mommy*, en bilderbok som ska hjälpa barn att förstå varför deras mammor skönhetsopererar sig. Boken riktar sig till barn mellan fyra och sju år, och handlar om en flicka vars mamma ska operera näsan, fettsuga magen och förstora bröstet. Kirurgen skildras som en superhjälte som fixar så att mamman efter fettsugningen kommer i sina kläder och blir mycket lyckligare. Näsan och bröstet beskrivs dock inte närmare. Michael Salzhauer skrev boken eftersom han upptäckt att många barn som följde med sina mammor till kliniken upplevde det hela som skrämmande. Små barn tror att man går till doktorn för att man är sjuk, och att det är något fel på mamma när hon måste opereras. Enligt doktor Salzhauer behövs alltså en bok som förklarar att det inte behöver vara så, skriver Aftonbladet.

ÅE

Pedagogisk OrienteringsBILD

WAGNER

www.wagnerform.se

Boktipsset

DIVISADERO ÄR det spanska ordet för "skiljelinje" men det kan också användas i betydelsen av att "betrakta något på avstånd". Divisadero Street är namnet på den gata som Anna, en av huvudpersonerna i Michael Ondaatjes senaste roman, *Divisadero*. Annas bok (översättning: Thomas Preis, Albert Bonniers förlag), har som sin fasta punkt när hon inte är på resande fot. En gång i tiden markerade Divisadero Street skiljelinjen mellan stad och landsbygd i San Francisco. Gatan spelar ingen stor roll i romanen, men namnets båda betydelser, gränsdragning, att iakttä på avstånd, har på många sätt något med Annas belägenhet och erfarenhet att göra. Och inte bara hennes. Hon är inte ensam huvudperson i den här till kompositionen flerskiktade och andlöst fascinerande romanen där trådarna är många och flera lämnas löst hängande, där kronologin är slumpartad och där läsaren själv får fylla i de blinda fläckarna – i likhet med romanfigurerna som livet igenom försöker rekonstruera det pussel som en gång på ett ögonblick och oåterkalleligt slogs sönder. Man måste läsa uppmärksam och gör det gärna, liksom man girigt vänder blad i iver att förstå. Hur det går får man aldrig veta.

Första gången Anna träder in i handlingen är hon sexton år. Hon bor med sin far, sin jämnåriga adopterade syster Claire och sin fyra år äldre fosterbror Coop – han som togs omhand av Annas far efter att hans föräldrar mördats. Nu är han allttiallo på bondgården belägen i Norra Kalifornien. Vissa detaljer gör att man kan sluta sig till att berättelsen tar avstamp i Vietnamkrigets 1970-tal och sträcker sig framåt till 2000-talet och krigsförklaringen mot Irak. Men egentligen skulle

det kunna vara vilken tid som helst, Ondaatje lyckas förmedla en känsla av stillastående tidlöshet, en atmosfär av ett nära nog mystiskt och pastischartat landskap, kargt och avskalat.

Anna inleder ett förhållande med Coop och hennes far kommer på dem. Han misshandlar Coop svårt och Anna i sin tur ger sig på sin far. Bara slumpen gör att ingen blir dödad men alla inblandade bli varse krafter inom sig som de inte visste fanns. Efter detta splittras familjen.

Det är en roman där man utan brådska får följa karaktärernas inre och yttre liv, deras längtan och sorgen över en förlorad gemenskap. Alla präglas de av det där ögonblicket i det förflutna som i ett slag ritade om livskartan för alla inblandade, ett ögonblick när allt förändrades och som de måste förhålla sig till livet igenom.

Förutom det icke-linjära berättandet känns också Ondaatjes teman igen från hans tidigare böcker: Uppbrott och flykt, den roll som det förflutnas skuggor spelar för hur vi tolkar det pågående, minnets förmåga att gäcka och spela oss spratt och inte minst den hamn av ställföreträdande liv som konsten erbjuder.

"Vi lever ständigt i upprepandet av våra egna historier, oavsett vilka historier vi berättar", säger Anna i romanen. Det gäller nog också Michael Ondaatje. Han gör det bara så mycket bättre än många andra.

HENRIETTE ZORN

Föreningsnytt

MATERIAL TILL FÖRENINGSNYTT MAILAS TILL:
pax@biblioteksforeningen.org

Biblioteksforeningen i Almedalen

UNDER ALMEDALSVECKAN I Visby 7–11 juli kommer Svensk Biblioteksforening att genomföra flera aktiviteter och kvällsseminarier. Arrangemangen sker i samarbete med Almedalsbiblioteket. För program se foreningens hemsida www.biblioteksforeningen.org. Alla hälsas varmt välkomna!

JR

100 höjdare för läsning!

UNDER HÖSTEN 2008 fortsätter Svensk Biblioteksforening sitt arbete för en nationell bibliotekspolitik. En del blir satsningen "100 Höjdare för läsning". 100 lokala läslustarrangemang kommer att äga rum runt om på biblioteken. Alla institutionella medlemmar har fått information om projektet som är en del av Library Lovers-kampanjen.

Mer information finns på foreningens hemsida www.biblioteksforeningen.org

JR

Britta Lejon omvald som ordförande!

SVENSKBIBLIOTEKSFÖRENINGENS ÅRSMÖTE i Luleå 14 maj i nya Kulturens hus lockade närmare 200 medlemmar varav en stor del deltog för första gången i ett årsmöte med foreningen.

Ordförande Britta Lejon redogjorde under årsmötet för försäljningen av foreningens kvarvarande aktier i BTJ. Det var vid årsmötet i Stockholm för ett år sedan som styrelsen informerade om att man aktivt arbetade för att realisera foreningens kvarvarande aktieinnehav i BTJ. Syftet var att undvika framtida intressekonflikter mellan rollen som ideell forening och ägande i ett medieföretag. I slutet av april kunde arbetet avslutas genom att styrelsen då träffade en överenskommelse med BTJs huvudägare Ratos och Litorina som innebär att de förvärvar Svensk Biblioteksforenings aktier i bolaget.

Conny Persson, bibliotekschef i Gävle, hade några frågor med anledning av affären, bl a varför värdet på aktierna skrivits ned i foreningens bokslut, och ordförande Britta Lejon informerade om att det skett i samråd med revisorerna utifrån det aktuella värdet på företaget.

Vid årsmötet informerade styrelsen även om den pågående kampanjen för en nationell bibliotekspolitik samt det internationella arbetet. Några motioner hade inte inkommit till årsmötet.

Nya styrelseledamöter

Vid årsmötet omvaldes Britta Lejon till ordförande för en ny tvåårsperiod. Nya styrelseledamöter blev Anders Olsson, Sollentuna, Kjell Jonsson, Umeå och Margareta Lundberg Rodin, Borås. Vid årsmötet avgick Bengt Källgren ur styrelsen. Han valdes in vid årsmötet i Härnösand 2002 och har nu suttit de maximala sex år som stadgarna tillåter. Han var dock aktiv redan i SAB så totalt har Bengt varit engagerad nitton år i biblioteksforeningen. Vid årsmötet avgick även Gunilla Lilie Bauer och Agneta Olsson ur foreningens styrelse.

Årsmötet fastställde foreningens verksamhetsplan *Vision och vilja* för 2008 – 2009. Den bifogas med detta nummer av BBL.

Pax

FOTOGRAF: KENNETH MARKSTRÖM

Sommarstängt!

Svensk Biblioteksforenings kansli har sommarstängt 7 juli–3 augusti.

Medlemserbjudande!

RABATT PÅ HELKORTEN till Bok & Biblioteksmässan i Göteborg

Alla medlemmar i Svensk Biblioteksforening (enskilda och institutionella) erbjuds specialpris på helkorten till Bok & Biblioteksmässan i Göteborg (25–28 september 2008). Medlemmar i Svensk Biblioteksforening betalar 2000 kr + moms. Ordinarie pris är 2600 kr + moms. Beställ via länk på vår hemsida www.biblioteksforeningen.org. Där finns även mer information om foreningens mäsaktiviteter.

JR

Vision
&
vilja

Svensk Biblioteksforening
2008-09-01

Niclas Lindberg i samtal med biblioteksprofilen och konferensdeltagaren Birgitte Kühne.

Library Lovers på Folkpartiets kommundagar

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING DELTOG som utställare vid Folkpartiets kommunala riksmöte i Västerås under sista helgen i april. Behovet av en nationell bibliotekspolitik var temat för föreningens medverkan och bland konferensdeltagarna spreds de rosa Library Lovers-påsarna. Många samtal fördes med biblioteksintresserade deltagare.

JR

Ny bok – Biblioteket i samhället

SVENSK BIBLIOTEKSFÖRENING ARBETAR på olika sätt för att öka föreningens engagemang i frågor om biblioteksforskning. Under året har ett samarbete inletts med Bibliotekshögskolan i Borås kring en Delphi-studie och nyligen arrangerades en forskardag i Stockholm.

Föreningen har nu även inletts ett samarbete med BTJ Förlag om utgivning av en skriftserie om biblioteksutveckling.

Den första boken "Biblioteket i samhället" av Mikael Stigendal är ett resultat av ett projekt som Regionbibliotek Skåne har genomfört. I boken förklarar och synliggör forskaren och sociologen Mikael Stigendal olika begrepp och företeelser i anslutning till den studie av mötet mellan innanförskap och utanförskap som han genomfört på folkbibliotek.

Alla institutionella medlemmar i föreningen fick i maj ett exemplar av boken. Fler går att köpa från BTJ Förlag.

Nästa bok kommer i början av 2009 och är en antologi om bibliotekspedagogik inom högskoleutbildningen. Redaktörer är Birgitta Hansson och Anna Lyngfelt.

JR

Anna-Karin Albertsson flankeras av Detlef Barkanowitz och Björn Hellqvist.

Priser utdelade!

VID BIBLIOTEKSDAGARNA I Luleå utdelades flera av föreningens priser. Anna-Karin Albertsson tilldelas 2008 års Bengt Hjelmqvists pris, Biblioteken i Norrbotten fick Greta Renborgs pris och Collijnpriset 2008 gick till Björn Hellqvist för uppsatsen *Bibliometri och humaniora - en bibliometrisk analys av litteraturvetenskapen*. Uppsatsen har lagts fram vid Lunds universitet med Fredrik Åström som handledare.

PAX

Våra konferenser

Vår Gård, Saltsjöbaden, Sweden, 6–8 October 2008

From Discovery to Delivery

Building a Resource Sharing Service for the Future
8th Nordic ILL Conference

Mer information och anmälan på vår hemsida
www.biblioteksforeningen.org

Biblioteksdagarna i Luleå

BIBLIOTEKSDAGARNA OCH DEN Nordiska bokbussfestivalen 14–16 maj lockade 600 deltagare till Luleå. Under tre dagar arrangerades en rad seminarier, två kvällsarrangemang och ett årsmöte. Många deltagare knöt nya kontakter, pratade med gamla vänner och fick inspiration att fortsätta utveckla biblioteksverksamheten hemma.

Arrangemanget var huvudsakligen förlagt till Luleås nya kulturhus men vissa delar genomfördes på universitetet. På föreningens hemsida kan du hämta hem flera av föreläsarnas PowerPoint-presentationer.

Nästa års Biblioteksdagar arrangeras i Uppsala 13–15 maj.

PAx

Bokbussar från Sverige, Norge och Finland.

Kerstin Simberg och Catta Torhell på besök i Värnamos mobila bibliotek.

Omar Jacobsson, Britt-Inger Rönnqvist och Britta Lejon.

Detlef Barkanowitz, Länsbiblioteket Norrbotten.

Mingelkväll på Kulturens Hus.

Ellen Tise, IFLAs blivande ordförande, talade på Biblioteksdagarna.

Festkväll på universitetet.

Britta Lejon tackar Terje Høiseth och Detlef Barkanowitz.

Anna Råbom Holst.

Mikael Niemi underhöll på onsdagskvällen.

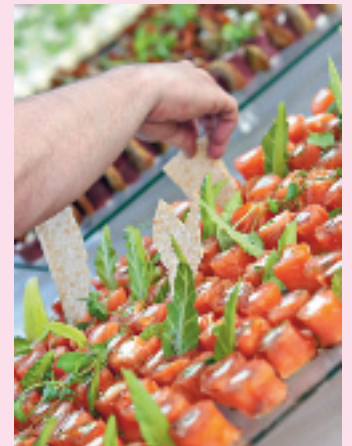
Harriet Aagaard och Liz Josefsson minglade på onsdagskvällen.

Agneta Edwards föreläste om Bibliotekarien vs vampyren.

Bernt Gustavsson föreläste om kunskap och bildning.

Det bjöds på festlig mat.

Anders Fredriksson och Ingemar Backgård njöt av delikatesserna.

Många uppskattade stjärnkocken Simon Laitis mat.

Euskefeurat underhöll på torsdagskvällen.

Kalendarium

MAILA INFO TILL KALENDARIET: pax@biblioteksforeningen.org
FÖR VIDARE INFO SE HTTP: <http://www.biblioteksforeningen.org>

24 juni, Stockholm Hur utvecklar vi det digitala biblioteket? Kungliga biblioteket, avdelningen för digitala biblioteket, inbjuder till en konferens den 24 juni kl. 10-17 i hörsalen på Kungl. biblioteket! Under konferensen kommer vi att presentera KB:s utvecklingsarbete inom detta område. Den internationella utvecklingen är väsentlig för det nationella arbetet och vi deltar aktivt i ett internationellt samarbete inom t ex. Fedora-commons. Två utländska gäster medverkar vid konferensen. Thornton Staples, USA kommer att ge en överblick över Fedora-commons. Jerome Dupont, Bibliothèque nationale de France (BnF) delar med sig av sina erfarenheter från det franska nationalbiblioteket. Konferensspråk är engelska. Lunch på egen hand. Anmälningar tas emot av: Anna.Lindholm@kb.se, tel. 08-4634194 Ingen deltagaravgift, men antalet platser är begränsat ARR: Kungl. biblioteket MER INFO: www.kb.se	3-7 augusti, University of California at Berkeley, California, USA. IASL Conf. International Association of School Librarianship Theme: World Class Learning and Literacy through School Libraries. 37th Annual Conference incorporating the 12th International Forum on Research in School Librarianship ARR: IASL MER INFO: www.iasl-online.org/events/conf/2008/index.htm 10-15 augusti, Québec, Canada IFLA 2008 – 74th IFLA General Conference and Council Libraries without borders: Navigating towards global understanding ARR: IFLA MER INFO: www.ifla.org/IV/ifla74/index.htm 25-29 augusti, Tilburg University, the Netherlands Digital Libraries à la Carte The course modules cover: * strategic developments and library management * technological developments, relevant to libraries * Library 2.0 technologies to reach out to the customer * change management * libraries – partners in research and Open Access * libraries – partners in teaching and learning * practical training in the DRIVER network ARR: Ticer MER INFO: www.tilburguniversity.nl/ticer/o8carte	Det är invandrare, unga läsare, personer med lässvårigheter, otränade läsare och människor med funktionshinder. Idag missar många grupper att lättläst passar dem. Hur kan vi tillsammans lyckas bättra med att nå ut till målgrupperna? Välkommen till en dag då dessa frågor står i fokus! Tid 5 september 2008 kl 10-15. Plats Centrum för lättläst lokaler på Lång-holmsg 27 i Stockholm Välkommen att anmäla dig senast den 10 juni -08. Ta gärna med kollegor som är intresserade av frågorna. Vi bjuder på lunch och fika. Ingen deltagaravgift. Var vänlig svara till camilla.batal@lattelast.se ARR: Centrum för lättläst MER INFO: www.lattelast.se/ll-seminarium_5sept 17 september, Stockholm Vem behöver den semantiska webben? "Vem behöver den semantiska webben? – om bibliotekens roll i (morgon) dagens informationsförsörjning" Vi återkommer med program och anmälningsformulär. Men alla ni som vill veta mer om vad den semantiska webben är och är intresserade av bibliotekens roll i framtiden bör redan nu boka in denna tid i era kalendrar. Det är Expertgruppen för LIBRIS samkatalog som arrangerar denna konferens om den semantiska webben och biblioteken. Konferensen äger rum i Filmhuset, Stockholm ca 10-16. ARR: Expertgruppen för LIBRIS samkatalog, KB.	kurser-konferenser/konferens-seminarier/Motesplats-OA-2008/ 6-8 oktober, Vår Gård i Saltsjöbaden, Stockholm Nordisk Fjärrlänekonferens From Discovery to Delivery : Building a Resource Sharing Service for the Future. The 8th Nordic ILL Conference. Please also observe that the conference this time will begin on a Monday (previously Sunday has been the kick off day). ARR: Svensk Biblioteksforening MER INFO: www.biblioteksforeningen.org/konferens/Konf2008/nordic_ill/index.html 6 oktober, Stockholm 11:e årliga Medicinska bibliotekskonferensen ARR: Karolinska Institutets Universitetsbibliotek MER INFO: www.ki.se/ub 15-16 oktober, Borås Mötesplats inför framtiden "Mötesplatskonferensen" i Borås har kommit att fylla en viktig funktion för erfarenhetsutbyte och kontakt mellan utbildning, forskning och alla typer av biblioteksverksamhet. Vårt mål är att fortsätta hålla dialogen levande mellan personer från skilda verksamheter inom hela biblioteks- och informationsområdet. ARR: Borås Stadsbibliotek och Bibliotekshögskolan i Borås MER INFO: www.hb.se/bhs/motesplats/
29 juni-3 juli, Stockholm EBLIP Evidence Based Library and Information Practice Conf. Karolinska Institutet University Library welcomes you to the 5th Evidence Based Library and Information Practice Conference, June 29th – July 3rd 2009, in Stockholm, Sweden. ARR: Karolinska Institutets University Libr. MER INFO: www.eblip5.kib.ki.se		24 september, Göteborg ChALS 2008 Årets tema är "Att värdera något ovärderligt" ARR: Chalmers bibliotek Plats: Navet, Lindholmen Science Park, Göteborg MER INFO: www.lib.chalmers.se	2-4 december, London Information at the Heart of Business-Online Information 2008 Online Information 2008 har som övergripande tema "Information at the Heart of Business" och kommer att belysa de möjligheter och utmaningar som ligger i att göra informationshanteringen till en kärnfråga både för offentliga organisationer och för affärsdrivande företag. · Understanding enterprise 2.0 · Impact of web 2.0 in organisations · Understanding behaviours for improved service delivery in the digital age · Information dynamics and information logistics (managing bulk information over time) · Digitalisation and Digital rights management · eDiscovery the new search · Information structuring for improved sharing, management and access · Library & publishing developments · Information professionals surviving in the new age ARR: Online Information MER INFO: www.online-information.co.uk/cgi-events/call_for_papers.pl?exhibition_id=1031
29 juni-2 juli, Stockholm WALTIC-Writers' and Literary Translators' Intern. Congress I sommar är det premiär för WALTIC – Writers' and Literary Translators' International Congress. Kongressen hålls i Stockholm och arrangör är Sveriges Författarförbund. Över 50 talare står på programmet, bland dem Mia Couto från Mosambique, tyskspråkiga Herta Müller, Philip Pullman från England och Nawal El Saadawi från Egypten. Teman är kulturell dialog, läskunnighet och digitalisering. Ett inslag är forskare och ideella organisationer som delar med sig av sina berättelser och goda exempel på hur litteratur, läsning och översättning bidrar till att öka dialogen mellan olika kulturer. Bibliotekarier är också välkomna till WALTIC. ARR: Sveriges Författarförbund MER INFO: www.waltic.com	4-6 september, Oslo, Norge 2nd European Conference on Scientific Publishing Welcome to the 2nd European Conference on Scientific Publishing in Biomedicine and Medicine at the Rikshospitalet University Hospital in Oslo, Norway, 4-6 September 2008. Early-bird bookings until 30 June 2008: 2 000 NOK. Graduate and medical students can apply for free registration. MER INFO: www.ecsbiomed.net/ 5 september, Stockholm Nya målgrupper missar lättläst – hur når vi ut bättre? Rapport efter rapport visar att läsförmägan i Sverige blir allt sämre. Biblioteken gör idag en stor insats för den lättlästa litteraturen. Men vad kan Centrum för lättläst göra för att underlätta för biblioteken? Vi har ett betydligt bredare utbud än tidigare och fler målgrupper att arbeta med.	25-28 september, Svenska Mässan, Göteborg Bok & Bibliotek ARR: Bok & Bibliotek i Norden AB MER INFO: www.bok-bibliotek.se 1-2 oktober, Stockholms universitetsbibliotek Mötesplats Open Access 2008 Det sjuder av aktiviteter och idéer på högskolorna bland dem som jobbar med Open Access-frågor. Detta evenemang erbjuder en mötesplats för ett aktivt idé- och erfarenhetsutbyte och är en uppföljning av det uppskattade arrangemanget Mötesplats Open Access på KTH i april 2007. Har Du eller Din institution någon form av projekt, idé eller verksamhetsutveckling ni vill berätta om? En definitivt inbjudan med program och övrig information kommer att skickas ut senast i juni. ARR: Kungl. biblioteket, Stockholms universitetsbibliotek MER INFO: www.kb.se/bibliotek/	

Globalt. Lokalt. **Bekvämt.**

FKI Logistex är en ledande leverantör av självbetjäningssystem för lån, återlämning och sortering på bibliotek världen över. FKI Logistex bibliotekslösningar ger förbättrad service för besökare och förenklar arbetet för bibliotekspersonal genom att automatisera materialhanteringsuppgifter såsom sortering och återställning på hyllor. Genom att tidsödande återlämningsrutiner automatiseras är bibliotekspersonalen fri att ta itu med mer kundserviceinriktade uppgifter.

FKI Logistex har kompletta biblioteksautomationslösningar - inkluderande RFID och streckkod-till-RFID-omläggningar, LMS-integrering och säkerhetssystem - för allt från de största institutionella biblioteken till mindre filialer.

För mer information om biblioteksautomationslösningarna från FKI Logistex, ring +45 87 41 41 41 eller besök www.fkilogistex.com/library idag!

Ett solklart val.

THE AMERICAS +1 877 935 4564

EUROPE +44 (0) 870 350 3055

ASIA PACIFIC +86 21 62522211

*More people to the library.
More library to the people.*

● En spännande väg – FÖR BESÖKARE OCH SÖKARE

Axiell Arena öppnar det virtuella biblioteket. Hit kommer besökarna för att exempelvis söka efter en CD, ladda hem en bok eller skriva en recension.

Men inne i det virtuella biblioteket händer ofta något – Axiell Arena ger både inspiration och upptäckarlust. Besökarna får influenser från andra användare på forum och chattsidor. Sökssystemet ger förslag på liknande titlar och visar att den som har lånat en viss titel också har läst en annan.

Sökresultat listas i fasetter efter t.ex. ämne, språk och mediatyp.

Allt det här ger spännande spår att följa. Och en ständig möjlighet att upptäcka något man inte visste att man letade efter.

Om Axiell Arena

Axiell Arena är bibliotekets nya webbplats. Här är bibliotekskatalogen integrerad med Bibliotek 2.0-konceptet, vilket skapar en komplett webbplats som alltid är öppen. Här möts besökarna på forum och här får de inspiration genom sökfunktioner med förslag på liknande titlar och ämnen. Besökarna kan dessutom skapa sin egen virtuella bokhylla med information och olika titlar. Med centrala funktioner får alla bibliotek ett rikt utbud av taggar, betyg och recensioner.

Läs mer om Axiell Arena på www.axiell.se

Kontakta oss - så berättar vi mer.